

## ภาคผนวก ก การวิเคราะห์คุณสมบัติทางเคมี กายภาพ คุณสมบัติการต้านอนุมูลอิสระและจุลินทรีย์

### ภาคผนวก ก-1 การวิเคราะห์คุณสมบัติทางกายภาพ

#### 1. การวัดค่าสี

##### อุปกรณ์

- เครื่องวัดค่าสียี่ห้อ Color Quest XT

##### วิธีการ

- เลือกโปรแกรม Hunter Lab ( $L^* a^* b^*$ )
- ปรับมาตราฐานสีโดยใช้แผ่นเทียบสีดำมาตราฐาน และนำกลับ
- เหตัวอย่างลงในคิวเวตแล้วนำไปวางในตำแหน่งที่วัดค่าสี
- อ่านค่าที่ได้เป็น  $L^* a^* b^*$

### ภาคผนวก ก-2 การวิเคราะห์คุณสมบัติทางเคมี

#### 1. การวิเคราะห์ค่าพีเอช (A.O.A.C., 2000)

##### อุปกรณ์

- พีเอชมิเตอร์
- บีกเกอร์ ขนาด 50 มล.

##### วิธีการ

- นำสารสักดิกระเจี้ยบแดงประมาณ 50 มล. วัดความเป็นกรดค่า 4 โดยใช้พีเอชมิเตอร์ที่ผ่านการปรับด้วยสารละลายบัฟเฟอร์มาตรฐาน พีเอช 4.0 และ 7.0

#### 2. การวัดปริมาณของแข็งที่ละลายได้ทั้งหมด (A.O.A.C., 2000)

##### อุปกรณ์

- Hand refractometer

##### วิธีการ

- นำสารสักดิกระเจี้ยบแดง วัดด้วย hand refractometer อ่านปริมาณของแข็งที่ละลายได้ทั้งหมดในหน่วย °บริกซ์

### 3. การหาปริมาณกรดทั้งหมดในรูปกรรมมาลิก (A.O.A.C., 2000)

#### อุปกรณ์

1. บิวเรต
2. บีกเกอร์ขนาด 50 มล.
3. พีเอชมิเตอร์
4. แท่งแม่เหล็กอน

#### สารเคมี

1. สารละลายน้ำโซเดียมไฮดรอกไซด์ 0.1 นอร์มอล

การหาความเข้มข้นที่แน่นอนของสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ 0.1 นอร์มอล

1. นำโพแทสเซียมแอดซิดพาทาเลท ( $KHC_8H_4O_4$ ) ใส่กระ坛นาฬิกาอบที่  $110^{\circ}\text{C}$  นาน 1-2 ชม. ปล่อยให้เย็นในเดซิเคเตอร์
2. ชั่งน้ำหนักให้ได้แน่นอน 0.8 ก. ใส่ในขวดรูปทรงพู่ขนาด 250 มล.
3. เติมน้ำกลิ้นต้ม 25 มล. (ทำซ้ำ 3 ชาต)
4. ไตเตอร์กับสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ 0.1 นอร์มอล โดยใช้ฟินอล์ฟาลีนเป็นอินดิเคเตอร์

#### วิธีการ

1. ปีเปตสารสกัดกระเจี๊ยบแดง 1 มล. เติมน้ำกลิ้น 50 มล. ใส่แท่งแม่เหล็กอน
2. จุ่มพีเอชมิเตอร์ลงในสารสกัดกระเจี๊ยบแดง
3. นำไปไตเตอร์กับสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ 0.1 นอร์มอล จนกระทั่งสารสกัดพีเอช 8.1

#### การคำนวณ

$$\text{ปริมาณกรดทั้งหมดในรูปกรรมมาลิก (ร้อยละ)} = \frac{N \times n \times \text{Eq. Wt. of acid}}{\text{ปริมาตรตัวอย่าง (ml)} \times 10}$$

N = ความเข้มข้นของโซเดียมไฮดรอกไซด์ ( $\text{mEq/ml}$ )

n = ปริมาตรของโซเดียมไฮดรอกไซด์ ( $\text{ml}$ )

Eq. Wt. of acid ( $\text{mg/Eq}$ ) = 67.05

### ภาคผนวก ก-3 การวิเคราะห์คุณสมบัติการต้านอนุมูลอิสระ

1. การวิเคราะห์หาปริมาณแอนโทไชยานินทั้งหมด แสดงในรูปไชยานิดิน 3-กากแลคโตไชด์ (Fuleki *et al.*, 1968)

#### อุปกรณ์

- เครื่องวัดค่าสีขี้ห้อ Color Quest XT

#### วิธีการ

- เลือกโปรแกรมการคุณลักษณะ (absorbant)
- ทำการปรับมาตรฐานโดยใช้แผ่นเทียบสีมาตรฐานและนำกลับ
- เหตัวอย่างลงในคิวเวตแล้วนำไปวางในตำแหน่งที่วัดค่าการคุณลักษณะ
- อ่านค่าการคุณลักษณะที่ความยาวคลื่น 520 นาโนเมตร

หาค่า Dilution Factor (DF) =  $(TV / SV) \times DV$

จำนวนแอนโทไชยานินรวม =  $(OD \times DF) / 90$

เมื่อ TV = ปริมาตรรวมที่สกัดได้

SV = ปริมาตรสารละลายที่นำมาเจือจาง

DV = ปริมาตรของสารละลายหลังจากการเจือจางแล้ว

OD = ค่าการคุณลักษณะของสารละลาย

DF = ค่า Dilution factor

2. การวิเคราะห์หาปริมาณแอนโทไชยานินทั้งหมด แสดงในรูปไชยานิดิน 3-กฤโโคไชด์ (Wrolstad, 1976)

#### อุปกรณ์

- เครื่อง UV-visible spectrophotometer
- เครื่องเชนติพิวเตอร์

#### สารเคมี

- สารละลาย KCl (potassium chloride buffer) ความเข้มข้น 0.025 M, ค่า pH 1.0
- สารละลาย CH<sub>3</sub>COONa. 3H<sub>2</sub>O (Sodium acetate buffer) ความเข้มข้น 0.4 M, ค่า pH 4.5

## วิธีการ

1. นำกระเจี๊ยบแดงสักด้าเข้มข้น เช่น ติฟิวส์ ที่ความเร็วรอบ 4,000 rpm เป็นเวลา 15 นาที
2. นำส่วนของกระเจี๊ยบแดงสักด้าเข้มข้นมา 100 ไมโครลิตร ผสมกับ สารละลาย KCl 2,900 ไมโครลิตร ค่าพีอีช 1.00
3. นำส่วนของกระเจี๊ยบแดงสักด้าเข้มข้นมา 100 ไมโครลิตร ผสมกับ สารละลาย  $\text{CH}_3\text{COONa} \cdot 3\text{H}_2\text{O}$  2,900 ไมโครลิตร ค่าพีอีช 4.50
4. วัดการดูดกลืนแสง ที่ระดับค่าพีอีช 2 ระดับ คือ ค่าพีอีช 1.00 และค่าพีอีช 4.50 วัด การดูดกลืนแสง (A) ที่ความยาวคลื่น 520 นาโนเมตร และ 700 นาโนเมตร และใช้สูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{การดูดกลืนแสง (A)} = [(A_{520} - A_{700})_{\text{pH}1.0} - (A_{520} - A_{700})_{\text{pH}4.5}]$$

ปริมาณแอนโทไซานิน(มก./ลิตร)

$$= (A \times \text{MW} \times \text{Dilution factor (DF)} \times 1000) / (\text{Molar absorptivity} \times 1)$$

เมื่อ Molecule weight (MW) = 449.2 กรัม/โมล Molar absorptivity = 26,900 DF = 30

## 3. การทดสอบกิจกรรมการต้านอนุมูลอิสระโดยวิธี DPPH scavenging assay (ดัดแปลงจาก Yamasaki, et al., 1994)

### อุปกรณ์

1. ไมโครปีเปตขนาด 10-200 และ 20-1000 ไมโครลิตร
2. Microplate ขนาด 96 หลุม
3. Microplate reader
4. หลอดหมุนเหวี่ยงขนาด 15 มล. (สำหรับเจือจางตัวอย่าง)
5. หลอดเก็บตัวอย่างฝาเกลียวขนาด 15 มล.

### สารเคมี

1. Absolute ethanol
2. DPPH (1,1-diphenyl-2-picryhydrazyl)
3. BHT (Butylhydroxytoluene)

## วิธีการ

### 1. การเตรียมสารละลายนอก DPPH ใน absolute ethanol

เตรียม DPPH ให้มีความเข้มข้น  $6 \times 10^{-5}$  มิลลิกรัม/\_ml. จำนวน 100 ml. โดยชั่งน้ำหนัก DPPH 2.4 mg. ละลายและปรับปริมาตรเป็น 100 ml. ด้วย absolute ethanol และเก็บไว้ในขวดสีชา (การเตรียมทันทีก่อนใช้ เก็บที่ 4°C ใช้ได้ประมาณ 3 วัน)

### 2. การเตรียมสารละลามาตรฐาน BHT

สารละลามาตรฐาน BHT เตรียมให้มีความเข้มข้น 200, 100, 20, 10 และ 2 ไมโครกรัม/ml. (ความเข้มข้นสุดท้าย คือ 100, 50, 10, 5 และ 1 ไมโครกรัม/ml. ตามลำดับ) ความเข้มข้นละ 2 ml. โดยใช้ absolute ethanol เป็นตัวทำละลาย

### 3. การเตรียมสารตัวอย่าง

ชั่งผงกระเจี๊ยบแดง 10 mg. เติมน้ำ 10 ml. ได้ความเข้มข้น 1,000 ไมโครกรัม/ml. เก็บเป็น stock solution และเตรียมสารตัวอย่างที่ความเข้มข้น 200, 100, 20, 10 และ 2 ไมโครกรัม/ml. จาก stock solution ความเข้มข้นละ 2 ml. โดยใช้น้ำกลั่นเป็นตัวทำละลาย

### 4. วิธีการทดสอบ

4.1 ป้อนสารตัวอย่าง 100 ไมโครลิตรใส่ในหลุม microtiter plate ในแต่ละความเข้มข้น

4.2 เติมสารละลายนอก DPPH ใน absolute ethanol 100 ไมโครลิตร (ความเข้มข้นสุดท้ายของสารตัวอย่าง 100, 50, 10, 5 และ 1 ไมโครกรัม/ml. ตามลำดับ)

4.3 ตั้งทิ้งไว้ 30 นาที และนำไปวัดการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 520 นาโนเมตร หมายเหตุ การวัดการดูดกลืนแสงของสารละลายนอกต่างๆ ใน ดังนี้

Control คือ สารละลายนอก DPPH ใน absolute ethanol 100 ไมโครลิตร ผสมกับน้ำกลั่น 100 ไมโครลิตร

Blank control คือ น้ำกลั่น 100 ไมโครลิตร ผสมกับ absolute ethanol 100 ไมโครลิตร

Sample คือ สารตัวอย่างที่ความเข้มข้นต่างๆ 100 ไมโครลิตร ผสมกับ สารละลายนอก DPPH ใน absolute ethanol 100 ไมโครลิตร

Blank sample คือ สารตัวอย่างที่ความเข้มข้นต่างๆ 100 ไมโครลิตร ผสมกับ น้ำกลั่น 100 ไมโครลิตร

### 5. การคำนวณ % Inhibition

$$\% \text{ Inhibition} = \frac{(\text{OD Control} - \text{OD Blank control}) - (\text{OD Sample} - \text{OD Blank sample})}{(\text{OD Control} - \text{OD Blank control})} \times 100$$

หมายเหตุ ในแต่ละความเข้มข้นจะทดสอบ 3 ครั้ง  
คำนวณค่าเฉลี่ยของ % Inhibition ในแต่ละความเข้มข้นแล้วนำไปทำ linear regression เพื่อหาความเข้มข้นของสารตัวอย่างที่สามารถลดความเข้มข้นของ DPPH ได้ 50%

### 4. การวิเคราะห์หาปริมาณสารประกอบฟีโนลทั้งหมดแสดงในรูปกรดแกลลิก ( ดัดแปลงจาก Miliauskas *et al.*, 2004)

#### อุปกรณ์

1. ไมโครปีเปตขนาด 10-200 และ 20-1000 ไมโครลิตร
2. Microplate ขนาด 96 หลุม
3. Microplate reader
4. หลอดหมุนเหวี่ยงขนาด 15 มล. (สำหรับเจือจางตัวอย่าง)
5. หลอดเก็บตัวอย่างฟ่าเกล็กซิญาขนาด 15 มล.

#### สารเคมี

1. Folin-Ciocalteu phenol reagent: (เตรียมโดยปีเปตสารละลายน้ำ 10 มล. ปรับปริมาณให้ได้ 100 มล.)
2. Gallic acid
3. Sodium carbonate anhydrous ( $\text{Na}_2\text{CO}_3$ ): เตรียมโดยละลายน้ำ  $\text{Na}_2\text{CO}_3$  7.5 ก. ในน้ำกลั่นปรับปริมาณให้ได้ 100 มล.
4. Absolute ethanol

#### วิธีการ

1. การเตรียมสารละลายน้ำ Gallic acid

เตรียมโดยให้มีความเข้มข้น 4 8 16 20 40 และ 80 ไมโครกรัม/มล. ความเข้มข้นละ 2 มล. โดยใช้ absolute ethanol เป็นตัวทำละลาย

2. การเตรียมสารละลายตัวอย่าง

เตรียมให้มีความเข้มข้น 500 ไมโครกรัม/มล. ปริมาตร 2 มล. โดยใช้น้ำกลั่นเป็นตัวทำละลาย

3. วิธีการทดสอบ

3.1 ปีเพ็คสารละลายตัวอย่าง 20 ไมโครลิตร ใส่ในหลุม microtiter plate ในแต่ละความเข้มข้น

3.2 เดิมสารละลาย Folin-Ciocalteu phenol reagent ปริมาตร 100 ไมโครลิตร ในแต่ละหลุม

3.3 เดิมสารละลาย Sodium carbonate anhydrous ปริมาตร 80 ไมโครลิตร ตั้งทิ้งไว้ 30 นาที

3.4 นำไปวัดการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 765 นาโนเมตร

3.5 วัดค่าการดูดกลืนแสงของสารละลายมาตรฐาน Gallic acid ตามวิธีการทดสอบข้อ 3.1-3.4 โดยเปลี่ยนสารละลายตัวอย่างเป็นสารละลายน้ำ Gallic acid

3.6 วัดค่าการดูดกลืนแสงของ Blank ตามวิธีการทดสอบข้อ 3.1-3.4 โดยเปลี่ยนสารละลายตัวอย่างเป็นน้ำกลั่นแทน

4. การคำนวณ

4.1 นำค่า OD ที่ได้มาทำการฟิตมาตรฐานของสารละลายน้ำ Gallic acid และหาสมการจากกราฟ

$$y = mx + c$$

$$x = (y - c) / m$$

โดย  $x$  คือ ความเข้มข้นสารละลายตัวอย่าง

$y$  คือ ค่าการดูดกลืนแสงของสารละลายตัวอย่างที่ความเข้มข้นต่างๆ โดยค่า

$$y = OD_{sample} - OD_{blank}$$

$m, c$  คือ ค่าคงที่

4.2 นำค่าต่างๆ แทนในสมการคำนวณหาค่าความเข้มข้นของสารละลายตัวอย่าง

**1. การวิเคราะห์ปริมาณจุลทรรศ์ทั้งหมด (total viable count) โดยวิธี pour plate (USFDA., 2001b)**  
อาหารเลี้ยงเชื้อ

1. Plate count agar (PCA)
2. สารละลายน้ำมันร้อยละ 0.1 (0.1% peptone solution)

**วิธีการ**

1. เขย่าตัวอย่างนำกระเจี๊ยบสกัดเข้มข้น แล้วเปิดฝาด้วยเทคนิคปลอดเชื้อ
2. ทำการเจือจางตัวอย่างให้เป็น 1:10 1:100 และ 1:1000 ตามลำดับ โดยใช้สารละลายน้ำมัน 0.1 %
  3. ดูดตัวอย่างจากข้อ 2 อย่างละ 1 มล.(ทำ 2 ชั้น) ลงในจานเพาะเชื้อที่มีเชื้อแล้ว
  4. เทอาหาร PCA ประมาณ 15 มล. ลงในจานเพาะเชื้อข้อ 3
  5. หมุนจานเพาะเชื้อบาๆ เป็นวงกลม แล้วตั้งไว้ให้ Vuvin แข็งตัวประมาณ 15 นาที
  6. อบเพาะเชื้อที่อุณหภูมิ 35° ฯ ในลักษณะงานกว้างเป็นเวลา 24 ชม.
  7. ตรวจนับจำนวนโคโลนีจากจานเพาะเชื้อที่มีจำนวนปริมาณ 30-300 โคโลนี รายงานผลเป็นจำนวนโคโลนีต่อมล. ตัวอย่าง (CFU/ml)

**2. การวิเคราะห์ปริมาณยีสต์และรา โดยวิธี spread plate (USFDA., 2001c)**

**อาหารเลี้ยงเชื้อ**

1. Potato dextrose agar (PDA) ที่ผ่านการปรับพีเอช (3.5) ด้วยกรดฟาร์ทาริก ร้อยละ 10
2. สารละลายน้ำมันร้อยละ 0.1 (0.1% peptone solution)

**วิธีการ**

1. เขย่าตัวอย่างกระเจี๊ยบสกัดเข้มข้น แล้วเปิดด้วยเทคนิคปลอดเชื้อ
2. ทำการเจือจางตัวอย่างให้เป็น 1:10 1:100 และ 1:1000 ตามลำดับ โดยใช้สารละลายน้ำมันร้อยละ 0.1
  3. ดูดตัวอย่างจากข้อ 2 อย่างละ 0.1 มล.(ทำ 2 ชั้น) ลงในจานเพาะเชื้อที่มีอาหารเลี้ยงเชื้อ PDA อญ্যัดด้ว
  4. ใช้แท่งแก้วปราศจากเชื้อเกลี่ยตัวอย่างให้ทั่วผิวน้ำอาหารเลี้ยงเชื้อ

5. อบเพาะเชื้อที่อุณหภูมิ  $25^{\circ}\text{C}$  ในลักษณะงานกว่าปีนเวลา 3-5 วัน
6. ตรวจนับจำนวนโคโลนีจากงานเพาะเชื้อที่มีจำนวนปริมาณ 30-300 โคโลนี รายงานผลเป็นจำนวนโคโลนีต่อมล. ตัวอย่าง (CFU/ml)

### **3. การวิเคราะห์ coliform bacteria (USFDA., 2002)**

#### **อาหารเลี้ยงเชื้อ**

1. Brilliant-green lactose bile broth (BGLB)
2. Lauryl sulphate tryptose broth (LST)
3. Eosin methylene blue agar (EMB)
4. Nutrient agar (NA)

#### **วิธีการ**

##### **การตรวจนับจำนวนขั้นแรก (Presumptive test)**

1. เบ่าตัวอย่างกระเจี๊ยบสักดีเข้มข้น แล้วปิดด้วยเทคนิคปลดดเชื้อ
2. ทำการเจือจางตัวอย่างให้เป็น 1:10 1:100 และ 1:1000 ตามลำดับ โดยใช้สารละลายเปปปโตน 0.1 %
3. เบ่าตัวอย่างให้เข้ากัน ดูดตัวอย่างใส่ในหลอดอาหาร LST (1X) ที่ระดับความเจือจาง 1:10 1:100 1:1000 ตามลำดับ จำนวนตัวอย่างละ 3 หลอด
4. ปั่นหลอดอาหารทั้งหมดที่อุณหภูมิ  $37\pm1^{\circ}\text{C}$  เป็นเวลา 24 และ 48 ชม.
5. สังเกตการเกิดก้าชในหลอดดักก้าชในหลอดอาหารแต่ละหลอดหลังจากบ่มเชื้อไว้ 24 ชม. หากหลอดใดไม่เกิดก้าชให้บ่มเชื้อต่ออีก 24 ชม. ตรวจผลเช่นเดียวกัน
6. บันทึกจำนวนหลอดที่เกิดในแต่ละหลอด นำไปปิดตาราง MPN รายงานผลเป็น MPN ของแบบที่เรียกคลิฟอร์มขั้นแรก/ml.

##### **การตรวจนับจำนวนขั้นยืนยัน (Confirm test)**

1. ถ่ายเชื้อจากหลอดที่เกิดก้าชในขั้นแรกแต่ละหลอดลงในอาหารเหลว BGLB หลอดต่อหลอด
2. ปั่นหลอดอาหารไว้ที่อุณหภูมิ  $37\pm1^{\circ}\text{C}$  เป็นเวลา 48 ชม.
3. บันทึกผลหลอดที่เกิดก้าช นำไปปิดตาราง MPN รายงานผลเป็น MPN ของแบบที่เรียขั้นยืนยัน/ml.

### การตรวจนับจำนวนขั้นสมบูรณ์ (Complete test)

1. นำหลอดที่เกิดกําชในขันที่ 2 มาเขย่าเบาๆ ใช้ลูปที่ผ่านการฆ่าเชื้อแล้ว ถ่ายเชื้อจากหลอดดังกล่าวไปลากแนวบนอาหารแข็ง EMB ในลักษณะโคลโนนเดี่ยวหลังจากบ่มเชื้อ
2. นำไปบ่มที่อุณหภูมิ  $35-37^{\circ}\text{C}$  เป็นเวลา 24 ชม. ตรวจดูโคลโนนที่มีลักษณะเฉพาะของโคลิฟอร์ม โดยโคลโนนมีสีเข้ม อาจเป็นแดงหรือม่วงเข้ม
3. ถ่ายเชื้อจากโคลโนนที่มีลักษณะเฉพาะดังกล่าว ลงในอาหารเหลว BGLB หรือ LST และบนอาหาร NA
4. บ่มเชื้อที่อุณหภูมิ  $35-37^{\circ}\text{C}$  เป็นเวลา 24 ชม. ดูการเกิดกําชในอาหารเหลว ถ้ามีกําชเกิดขึ้นให้นำเชื้อจากอาหาร NA ไปข้อมสีแกรม ดูคั่วยกล้องจุลทรรศน์ ถ้าติดสีแกรมลบ รูปร่างท่อนล๊ันไม่สร้างสปอร์ แสดงว่าเป็นโคลิฟอร์มแบบที่เรียก

#### 4. การวิเคราะห์ flat sour bacteria (USFDA., 2001a)

##### อาหารเลี้ยงเชื้อ

1. Acid broth
2. Malt extract broth
3. Nutrient agar
4. Potato dextrose agar ที่ผ่านการปรับพีเอช (3.5) ด้วยกรดทาร์ทาริก ร้อยละ 10

##### วิธีการ

กรณีตัวอย่างมีพีเอชต่ำกว่า 4.6

1. ใส่ตัวอย่างลงในอาหารเหลว acid broth จำนวน 4 หลอด และ malted extract broth 2 หลอด ใช้ตัวอย่างอาหาร 2 มล./หลอด
2. บ่มอาหารเลี้ยงเชื้อตามตารางที่ ก 4-1
3. ถ้ามีแบบที่เรียกว่า flat sour อาหารเลี้ยงเชื้อจะ
4. ตรวจสอบโดยใช้กล้องจุลทรรศน์ โดยใช้ลูปจุ่นตัวอย่างอาหารมาเกลี่ยบนสไลด์รอให้แห้งแล้วตราชะล์ ทำการข้อมแกรม ส่องดูคั่วยกล้องจุลทรรศน์ บันทึกลักษณะรูปร่างและการติดสีของจุลินทรีย์

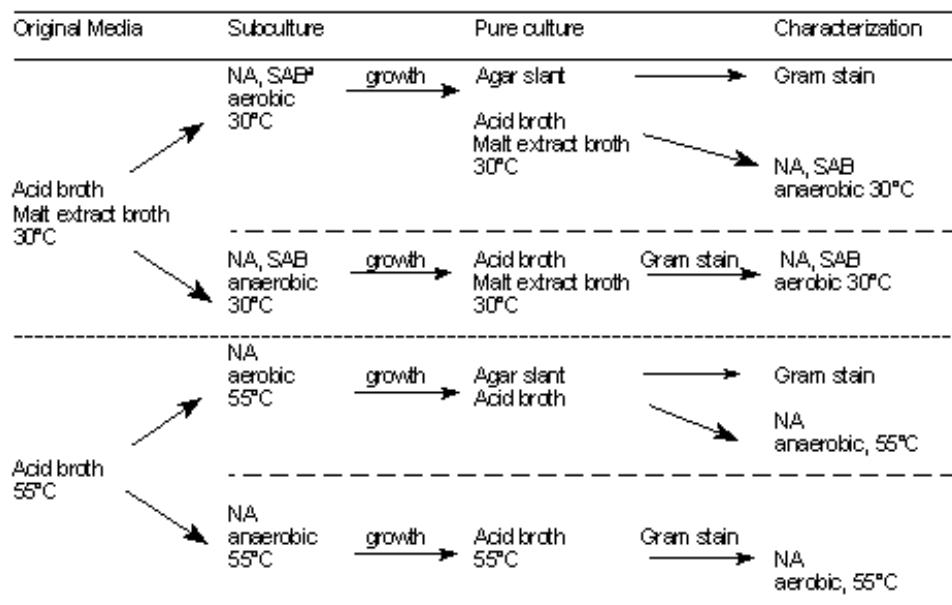
ตารางภาคผนวกที่ ก 4-1 การบ่มเชื้อเมื่อใช้ acid broth และ malt extract broth สำหรับอาหารประเภทกรด (พีเอช 4.6)

Incubation of acid broth and malt extract broth used for acid food  
(pH 4.6)

| Media              | No. of tubes | Temperature( $^{\circ}\text{C}$ ) | Time of incubation (hr.) |
|--------------------|--------------|-----------------------------------|--------------------------|
| Acid broth         | 2            | 55                                | 48                       |
| Acid broth         | 2            | 30                                | 96                       |
| Malt extract broth | 2            | 30                                | 96                       |

ตารางภาคผนวกที่ ก 4-2 การแยกเชื้อให้บริสุทธิ์สำหรับอาหารประเภทกรด (พีอช 4.6)

Pure culture scheme for acid foods (pH 4.6)



#### การทดสอบ Sterility test (ดำเนินงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, 2523)

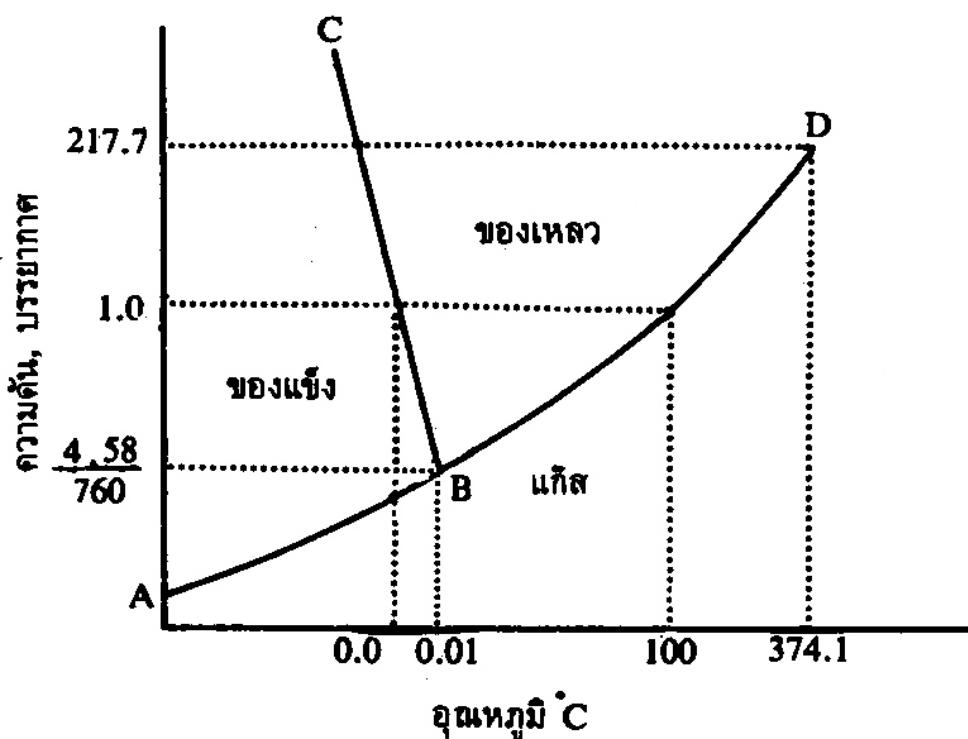
วิธีวิเคราะห์อาหารกระป๋องทางชลชีววิทยา

- ใช้จำนวนตัวอย่างตามที่ระบุไว้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอาหารกระป๋อง
- ตรวจลักษณะภายนอกของกระป๋อง ก่อนจะลอกฉลากให้บันทึกรายละเอียดบนฉลากไว้ก่อน พร้อมทั้งทำความสะอาดภายในกระป๋อง

3. ตรวจสอบความผิดปกติภายนอกของกระป้อง เช่น บวม ยุบ เป็นสนิม เป็นต้น (ถ้ากระป้องบวมไม่ต้องบ่มและไม่ต้องวิเคราะห์ ถือว่าไม่เป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมนี้)
  4. เก็บตัวอย่างไว้ที่อุณหภูมิห้อง 2 กระป้อง
  5. นำตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่เหลือ ซึ่งผ่านการตรวจข้อ 3 เข้าบ่มเชื้อดังนี้
    - 5.1 อาหารที่มีความเป็นกรดต่ำ (อาหารที่มีพีเอชสูงกว่า 4.5) ให้นำตัวอย่างส่วนหนึ่งบ่มที่อุณหภูมิ 35-37° ชั่วโมง 4-30 วัน ส่วนที่เหลือบ่มที่อุณหภูมิ 55° ชั่วโมง 7-10 วัน
    - 5.2 อาหารที่มีความเป็นกรด (อาหารที่มีพีเอชระหว่าง 3.7-4.5) ให้นำตัวอย่างบ่มที่อุณหภูมิ 35-37° ชั่วโมง 14 วัน
    - 5.3 อาหารที่มีความเป็นกรดสูง (อาหารที่มีพีเอชต่ำกว่า 3.7) ให้นำตัวอย่างบ่มที่อุณหภูมิ 35-37° ชั่วโมง 14 วัน
6. ในกรณีที่กระป้องบวมหรือมีลักษณะผิดปกติเกิดขึ้นระหว่างการบ่มเชื้อ ไม่ต้องวิเคราะห์ ถือว่าไม่เป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมนี้
  7. หลังจากบ่มครบตามกำหนดแล้ว ให้ตรวจสอบดังนี้
    - 7.1 ถ้างตัวอย่างกระป้องให้สะอาดด้วยสบู่และน้ำ เช็ดให้แห้งด้วยผ้าสะอาด เช็ดฝากระป้องด้านที่ไม่มีร่องรอยให้ทั่วด้วย.ethanol และวนด้วยเปลวไฟจากตะเกียง ใช้เครื่องเปิดกระป้องที่ลงไฟร้อนจัดเพื่อฆ่าเชื้อ เปิดกระป้องออกให้กว้างพอที่จะนำอาหารออกมาวิเคราะห์ได้ ถ้าเป็นของเหลว ให้เจาะรูมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 ถึง 2 ซม.
8. ถ้าอาหารผ่านการตรวจสอบตามข้อ 7 แล้ว ไม่ผิดปกติ ให้นำไปวิเคราะห์ทาง จุลทรรศน์ต่อไป วิธีวิเคราะห์ทางจุลทรรศน์สำหรับอาหารที่มีความเป็นกรดให้วิเคราะห์ดังนี้
  - 8.1 Flat sour spoilage bacteria ทั้ง mesophiles และ thermophiles (USFDA., 2001a)
  - 8.2 Coliform bacteria (USFDA., 2002)
  - 8.3 ปริมาณจุลทรรศน์ทั้งหมด (USFDA., 2001b)
  - 8.4 ปริมาณบีสต์แคร์ (USFDA., 2001c)

ภาคผนวก ข แผนผังวัฏภากของน้ำและความดันไอของน้ำ

ภาคผนวก ข-1 แผนผังวัฏภากของน้ำ

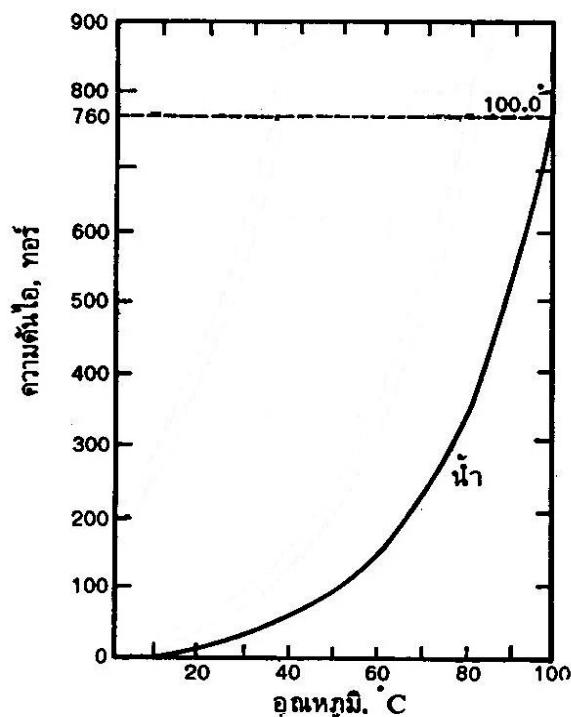


ภาพที่ ข-1 แผนผังวัฏภากของน้ำ

Phase diagram of water

ที่มา : ทบวงมหาวิทยาลัย (2523)

ภาคผนวก ข-2 ความดันไอน้ำของน้ำ



ภาพที่ ข-2 ความดันไอน้ำของน้ำ

Vapor pressure of water

ที่มา : ดัดแปลงจาก ทบวงมหาวิทยาลัย (2523)

**ภาคผนวก ค การศึกษาหาอุณหภูมิและเวลาที่เหมาะสมในการผลิตกระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้น  
บรรจุขวดแก้วพลาสเจอร์ไรซ์**

**ตารางภาคผนวกที่ ค-1 สภาวะการศึกษาหาอุณหภูมิและเวลาที่เหมาะสมในการกระบวนการผลิต  
กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้น**

Optimum conditions of concentrated roselle extract processing

| เวลา (นาทีที่)<br>ม่าเชื้อ(°ช) | อุณหภูมิภายในเครื่อง<br>ม่าเชื้อ(°ช) | อุณหภูมิภายใน<br>กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้ม |                 | อุณหภูมิภายใน<br>กระเจี๊ยบแดงสกัด<br>เข้มข้นบรรจุ |
|--------------------------------|--------------------------------------|---------------------------------------|-----------------|---|
|                                |                                      | ขันบรรจุ                              | ขาดแก้ว (run 1) |   |
| 0                              | 41.3                                 | 32.2                                  |                 | 32.3  |
| 1                              | 51.2                                 | 32.2                                  |                 | 32.4  |
| 2                              | 63.9                                 | 33.7                                  |                 | 33.9  |
| 3                              | 76.7                                 | 37.9                                  |                 | 39.0  |
| 4                              | 88.2                                 | 44.7                                  |                 | 46.7  |
| 5                              | 91.7                                 | 53.7                                  |                 | 56.1  |
| 6                              | 96.7                                 | 62.7                                  |                 | 65.1  |
| 7                              | 101.8                                | 70.8                                  |                 | 73.0  |
| 8                              | 100.5                                | 78.1                                  |                 | 80.0  |
| 9                              | 101.6                                | 83.9                                  |                 | 89.3  |
| 10                             | 101.7                                | 88.3                                  |                 | 92.4  |
| 11                             | 101.5                                | 91.7                                  |                 | 94.6  |
| 12                             | 101.6                                | 94.1                                  |                 | 96.2  |
| 13                             | 101.7                                | 96.0                                  |                 | 97.5  |
| 14                             | 101.5                                | 97.2                                  |                 | 97.5  |
| 15                             | 101.5                                | 98.2                                  |                 | 98.4  |

|    |       |      |      |
|----|-------|------|------|
| 16 | 101.6 | 99.0 | 98.8 |
| 17 | 101.5 | 99.5 | 95.2 |
| 18 | 101.5 | 99.9 | 89.0 |

### ตารางภาคผนวกที่ ค-1 (ต่อ)

| เวลา (นาทีที่) | อุณหภูมิภายในเครื่อง<br>ม่าเชื้อ(°ช) | อุณหภูมิภายใน<br>กระเจี้ยบแดงสกัดเข้ม |                                   |
|----------------|--------------------------------------|---------------------------------------|-----------------------------------|
|                |                                      | ขันบรรจุ                              | อุณหภูมิภายใน<br>กระเจี้ยบแดงสกัด |
|                |                                      | ขวดแก้ว (run 1)                       | ขวดแก้ว (run 2)                   |
| 19             | 101.5                                | 100.2                                 | 87.5                              |
| 20             | 96                                   | 100.5                                 | 83.4                              |
| 21             | 87.5                                 | 100.6                                 | 80.1                              |
| 22             | 84.2                                 | 98.0                                  | 74.3                              |
| 23             | 79.2                                 | 97.7                                  | 67.5                              |
| 24             | 65.4                                 | 97.5                                  | 60.4                              |
| 25             | 57.2                                 | 97.0                                  | 57.6                              |
| 26             | 54.1                                 | 94.8                                  | 55.1                              |
| 27             | 49.8                                 | 94.0                                  | 52.1                              |
| 28             | 45.5                                 | 90.5                                  | 48.2                              |
| 29             | 44.2                                 | 86.5                                  | 47.1                              |
| 30             | 43.1                                 | 80.2                                  | 44.2                              |
| 31             | 42.2                                 | 74.8                                  | 41.1                              |
| 32             | 41.1                                 | 67.5                                  | 39.8                              |
| 33             | 40.5                                 | 64.3                                  | 36.5                              |
| 34             | 39.8                                 | 58.9                                  | 34.2                              |
| 35             | 39.5                                 | 56.7                                  | 33.4                              |
| 36             | 38.4                                 | 53.4                                  | 30.0                              |

|    |      |      |      |
|----|------|------|------|
| 37 | 38.1 | 51.2 | 28.1 |
| 38 | 37.5 | 49.5 | 28.0 |
| 39 | 37.2 | 47.6 | 27.6 |

ตารางภาคผนวกที่ ค-1 (ต่อ)

| เวลา (นาทีที่) | อุณหภูมิภายในเครื่อง<br>ม่าเชื้อ( $^{\circ}$ ช) | อุณหภูมิภายใน<br>กระเจ็บแดงสกัดเข้ม |                                |
|----------------|---|-------------------------------------|--------------------------------|
|                |   | ขันบรรจุ                            | กระเจ็บแดงสกัด<br>เข้มขันบรรจุ |
|                |   | ขวดแก้ว (run 1)                     | ขวดแก้ว (run 2)                |
| 40             | 37.0  | 44.3                                | 27.5                           |
| 41             | 36.8  | 43.5                                | 27.0                           |
| 42             | 36.7  | 42.4                                | 26.0                           |
| 43             | 36.0  | 41.5                                | 25.8                           |

## ภาคผนวก ง การประเมินคุณภาพทางประสาทสัมผัส

ชุดที่.....

ผลิตภัณฑ์กระเจียบแดงสกัดเข้มข้น

ชื่อ-สกุล ผู้ทดสอบ ..... วันที่ ..... เวลา .....

**คำอธิบาย** กรุณาทดสอบชิมตัวอย่างที่เสนอให้จากซ้ายไปขวา แล้วให้คะแนนความชอบของตัวอย่างในแต่ละคุณลักษณะที่ใกล้เคียงกับความรู้สึกชอบของท่านมากที่สุด โดยกำหนดให้

9 = ชอบมากที่สุด      4 = ไม่ชอบเล็กน้อย

8 = ชอบมาก      3 = ไม่ชอบปานกลาง

7 = ชอบปานกลาง      2 = ไม่ชอบมาก

6 = ชอบน้อยที่สุด      1 = ไม่ชอบมากที่สุด

5 = เนutrality

คะแนนความชอบรวมของตัวอย่าง

|                                |       |       |       |
|--------------------------------|-------|-------|-------|
| รหัสตัวอย่าง                   | ..... | ..... | ..... |
| สี                             | ..... | ..... | ..... |
| รสหวาน                         | ..... | ..... | ..... |
| รสเปรี้ยว                      | ..... | ..... | ..... |
| ความรู้สึกภายในปาก (mouthfeel) | ..... | ..... | ..... |
| คุณลักษณะโดยรวม                | ..... | ..... | ..... |

หมายเหตุ คุณลักษณะโภชรมพิจารณาจาก สี รสหวาน รสเปรี้ยว คุณลักษณะภายในปาก (mouthfeel)

ข้อเสนอแนะ

ขอบคุณค่ะ

ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางสถิติ

ตารางภาคผนวกที่ จ-1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณสมบัติของสารสกัดกระเจี๊ยบแดงสด  
ที่สกัดด้วยน้ำในอัตราส่วนต่างๆ กัน ที่อุณหภูมิ  $60.0^{\circ}\text{C}$  60 นาที

Analysis of variance in properties of fresh roselle extracts with various r ratios  
of fresh roselle to water at  $60.0^{\circ}\text{C}$  for 60 minutes

|            |                | Sum of Squares | df | Mean Square | F        | Sig. |
|------------|----------------|----------------|----|-------------|----------|------|
| <i>L</i> * | Between Groups | 3363.784       | 2  | 1681.892    | 457.157  | .000 |
|            | Within Groups  | 55.185         | 15 | 3.679       |          |      |
|            | Total          | 3418.970       | 17 |             |          |      |
| <i>a</i> * | Between Groups | 3501.460       | 2  | 1750.730    | 1313.237 | .000 |
|            | Within Groups  | 19.997         | 15 | 1.333       |          |      |
|            | Total          | 3521.457       | 17 |             |          |      |
| <i>b</i> * | Between Groups | 10556.545      | 2  | 5278.273    | 2406.895 | .000 |
|            | Within Groups  | 32.895         | 15 | 2.193       |          |      |
|            | Total          | 10589.440      | 17 |             |          |      |
| TSS        | Between Groups | 9.681          | 2  | 4.841       | 8713.000 | .000 |
|            | Within Groups  | 8.333E-03      | 15 | 5.556E-04   |          |      |
|            | Total          | 9.689          | 17 |             |          |      |
| Acidity    | Between Groups | 3.601          | 2  | 1.801       | 483.587  | .000 |
|            | Within Groups  | 5.585E-02      | 15 | 3.723E-03   |          |      |
|            | Total          | 3.657          | 17 |             |          |      |
| pH         | Between Groups | .103           | 2  | 5.136E-02   | 104.334  | .000 |
|            | Within Groups  | 7.383E-03      | 15 | 4.922E-04   |          |      |
|            | Total          | .110           | 17 |             |          |      |

ตารางภาคผนวกที่ ๑-๑ (ต่อ)

|             |                | Sum of Squares | df | Mean Square | F          | Sig. |
|-------------|----------------|----------------|----|-------------|------------|------|
| Phenol      | Between Groups | .336           | 2  | .168        | 37.064     | .000 |
|             | Within Groups  | 6.797E-02      | 15 | 4.531E-03   |            |      |
|             | Total          | .404           | 17 |             |            |      |
| Anthocyanin | Between Groups | 3142.459       | 2  | 1571.230    | 422121.422 | .000 |
|             | Within Groups  | 5.583E-02      | 15 | 3.722E-03   |            |      |
|             | Total          | 3142.515       | 17 |             |            |      |
| $EC_{50}$   | Between Groups | 1045.787       | 2  | 522.893     | 723.032    | .000 |
|             | Within Groups  | 10.848         | 15 | .723        |            |      |
|             | Total          | 1056.635       | 17 |             |            |      |

ตารางภาคผนวกที่ จ-2

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณสมบัติของสารสกัดกระเจี๊ยบแห้งที่สกัดด้วยน้ำในอัตราส่วนต่างๆ กัน ที่อุณหภูมิ  $60.0^{\circ}\text{C}$  60 นาที

Analysis of variance in properties of dried roselle extracts with various ratios of dried roselle to water at  $60.0^{\circ}\text{C}$   
for 60 minutes

|           | Levene's Test for           |        |      |         |       | t-test for Equality of Means |         |           |            |            |            |                            |
|-----------|-----------------------------|--------|------|---------|-------|------------------------------|---------|-----------|------------|------------|------------|----------------------------|
|           | Equality of                 |        |      |         |       |                              |         |           |            |            |            |                            |
|           | Variances                   |        |      |         |       | Sig.                         | t       | df        | Sig.       | Mean       | Std. Error | 95% Confidence Interval of |
|           | F                           |        |      |         |       | (2-tailed)                   |         |           | Difference | Difference |            | the Difference             |
|           |                             |        |      |         |       |                              |         |           |            |            | Lower      | Upper                      |
| <i>L*</i> | Equal variances assumed     | 16.327 | .002 | -11.194 | 10    | .000                         | -.7167  | 6.402E-02 | -.8593     | -.5740     |            |                            |
|           | Equal variances not assumed |        |      | -11.194 | 5.223 | .000                         | -.7167  | 6.402E-02 | -.8792     | -.5542     |            |                            |
| <i>a*</i> | Equal variances assumed     | 33.664 | .000 | -10.412 | 10    | .000                         | -4.9467 | .4751     | -6.0052    | -3.8881    |            |                            |
|           | Equal variances not assumed |        |      | -10.412 | 5.056 | .000                         | -4.9467 | .4751     | -6.1639    | -3.7295    |            |                            |
| <i>b*</i> | Equal variances assumed     | 14.446 | .003 | -10.472 | 10    | .000                         | -1.1800 | .1127     | -1.4311    | -.9289     |            |                            |
|           | Equal variances not assumed |        |      | -10.472 | 5.230 | .000                         | -1.1800 | .1127     | -1.4659    | -.8941     |            |                            |
| TSS       | Equal variances assumed     | 41.667 | .000 | 20.020  | 10    | .000                         | 4.467   | .223      | 3.970      | 4.964      |            |                            |

|         |                             |       |        |        |      |             |             |           |        |        |
|---------|-----------------------------|-------|--------|--------|------|-------------|-------------|-----------|--------|--------|
|         | Equal variances not assumed |       | 20.020 | 5.971  | .000 | 4.467       | .223        | 3.920     | 5.013  |        |
| Acidity | Equal variances assumed     | 3.907 | .076   | 24.466 | 10   | .000        | 1.4383      | 5.879E-02 | 1.3073 | 1.5693 |
|         | Equal variances not assumed |       | 24.466 | 6.273  | .000 | 1.4383      | 5.879E-02   | 1.2960    | 1.5807 |        |
| pH      | Equal variances assumed     | .390  | .547   | -6.855 | 10   | .000        | -7.3333E-02 | 1.070E-02 | -9.7   | -4.    |
|         | Equal variances not assumed |       | -6.855 | 9.017  | .000 | -7.3333E-02 | 1.070E-02   | -9.7      | -4.    |        |

ตารางที่ ๑-๒ (ต่อ)

|        | Levene's Test for Equality of Variances |       |      |         | t-test for Equality of Means |      |            |   |            |          |
|--------|---|-------|------|---------|------------------------------|------|------------|---|------------|----------|
|        | F                                       | Sig.  | t    | df      | Sig.<br>(2-tailed)           | Mean | Std. Error | 95% Confidence Interval of the Difference |            |          |
|        |   |       |      |         |                              |      |            | Difference                                | Difference |          |
|        |   |       |      |         |                              |      |            | Lower                                     | Upper      |          |
| Phenol | Equal variances assumed                 | .014  | .908 | -61.532 | 10                           | .000 | -22.8617   | .3715                                     | -23.6895   | -22.0338 |
|        | Equal variances not assumed             |       |      | -61.532 | 9.385                        | .000 | -22.8617   | .3715                                     | -23.6969   | -22.0264 |
|        | Equal variances assumed                 | 6.494 | .029 | -62.426 | 10                           | .000 | -44.3500   | .7104                                     | -45.9330   | -42.7670 |

---

| Anthocyanin      |                             |      |      |         |       |      |          |       |          |
|------------------|-----------------------------|------|------|---------|-------|------|----------|-------|----------|
|                  |                             |      |      |         |       |      |          |       |          |
|                  | Equal variances not assumed |      |      | -62.426 | 7.615 | .000 | -44.3500 | .7104 | -46.0028 |
| EC <sub>50</sub> | Equal variances assumed     | .502 | .495 | 11.504  | 10    | .000 | 5.4272   | .4718 | 4.3760   |
|                  | Equal variances not assumed |      |      | 11.504  | 9.013 | .000 | 5.4272   | .4718 | 4.3602   |
|                  |                             |      |      |         |       |      |          |       | 6.4783   |
|                  |                             |      |      |         |       |      |          |       | 6.4942   |

---

ตารางภาคผนวกที่ ช-3

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณสมบัติของสารสกัดกระเจี๊ยบแดงสด  
ที่อุณหภูมิและระยะเวลาในการสกัดแตกต่างกัน

Analysis of variance in properties of fresh roselle extracts with various  
temperatures and times for extraction

|            |                | Sum of Squares | df | Mean Square | F       | Sig. |
|------------|----------------|----------------|----|-------------|---------|------|
| <i>L</i> * | Between Groups | 462.291        | 3  | 154.097     | 310.461 | .000 |
|            | Within Groups  | 9.927          | 20 | .496        |         |      |
|            | Total          | 472.218        | 23 |             |         |      |
| <i>a</i> * | Between Groups | 1451.930       | 3  | 483.977     | 256.909 | .000 |
|            | Within Groups  | 37.677         | 20 | 1.884       |         |      |
|            | Total          | 1489.607       | 23 |             |         |      |
| <i>b</i> * | Between Groups | 1369.227       | 3  | 456.409     | 306.194 | .000 |
|            | Within Groups  | 29.812         | 20 | 1.491       |         |      |
|            | Total          | 1399.039       | 23 |             |         |      |
| TSS        | Between Groups | .960           | 3  | .320        | 1.1E+32 | .000 |
|            | Within Groups  | 5.751E-32      | 20 | 2.876E-33   |         |      |
|            | Total          | .960           | 23 |             |         |      |
| Acidity    | Between Groups | 1.322E-02      | 3  | 4.406E-03   | .196    | .898 |
|            | Within Groups  | .450           | 20 | 2.252E-02   |         |      |
|            | Total          | .464           | 23 |             |         |      |
| pH         | Between Groups | 2.155E-02      | 3  | 7.182E-03   | 73.661  | .000 |
|            | Within Groups  | 1.950E-03      | 20 | 9.750E-05   |         |      |
|            | Total          | 2.350E-02      | 23 |             |         |      |
| Phenol     | Between Groups | 7.630          | 3  | 2.543       | 6.220   | .004 |
|            | Within Groups  | 8.177          | 20 | .409        |         |      |
|            | Total          | 15.807         | 23 |             |         |      |

|                  |                | Sum of Squares | df | Mean Square | F         | Sig. |
|------------------|----------------|----------------|----|-------------|-----------|------|
| Anthocyanin      | Between Groups | 382.947        | 3  | 127.649     | 28508.990 | .000 |
|                  | Within Groups  | 8.955E-02      | 20 | 4.478E-03   |           |      |
|                  | Total          | 383.037        | 23 |             |           |      |
| EC <sub>50</sub> | Between Groups | 904.064        | 3  | 301.355     | 245.281   | .000 |
|                  | Within Groups  | 24.572         | 20 | 1.229       |           |      |
|                  | Total          | 928.636        | 23 |             |           |      |

ตารางภาคผนวกที่ จ-4

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณสมบัติของสารสกัดกระเจี๊ยบแดง  
แห้งที่อุณหภูมิและระยะเวลาในการสกัดแตกต่างกัน

Analysis of variance in properties of dried roselle extracts with various  
temperatures and times for extraction

|            |                | Sum of Squares | df | Mean Square | F      | Sig. |
|------------|----------------|----------------|----|-------------|--------|------|
| <i>L</i> * | Between Groups | .864           | 3  | .288        | 27.039 | .000 |
|            | Within Groups  | .213           | 20 | 1.065E-02   |        |      |
|            | Total          | 1.076          | 23 |             |        |      |
| <i>a</i> * | Between Groups | 36.841         | 3  | 12.280      | 23.595 | .000 |
|            | Within Groups  | 10.409         | 20 | .520        |        |      |
|            | Total          | 47.250         | 23 |             |        |      |
| <i>b</i> * | Between Groups | 2.169          | 3  | .723        | 26.775 | .000 |
|            | Within Groups  | .540           | 20 | 2.701E-02   |        |      |
|            | Total          | 2.709          | 23 |             |        |      |
| TSS        | Between Groups | .227           | 3  | 7.556E-02   | 5.965  | .004 |
|            | Within Groups  | .253           | 20 | 1.267E-02   |        |      |
|            | Total          | .480           | 23 |             |        |      |
| Acidity    | Between Groups | .287           | 3  | 9.569E-02   | 24.018 | .000 |
|            | Within Groups  | 7.968E-02      | 20 | 3.984E-03   |        |      |
|            | Total          | .367           | 23 |             |        |      |
| pH         | Between Groups | 6.017E-03      | 3  | 2.006E-03   | 7.474  | .002 |
|            | Within Groups  | 5.367E-03      | 20 | 2.683E-04   |        |      |
|            | Total          | 1.138E-02      | 23 |             |        |      |
| Phenol     | Between Groups | 9.945          | 3  | 3.315       | 7.890  | .001 |
|            | Within Groups  | 8.403          | 20 | .420        |        |      |
|            | Total          | 18.348         | 23 |             |        |      |

ตารางภาคผนวกที่ จ-4 (ต่อ)

|             |                | Sum of Squares | df | Mean Square | F         | Sig. |
|-------------|----------------|----------------|----|-------------|-----------|------|
| Anthocyanin | Between Groups | 11764.740      | 3  | 3921.580    | 35256.497 | .000 |
|             | Within Groups  | 2.225          | 20 | .111        |           |      |
|             | Total          | 11766.965      | 23 |             |           |      |
| $EC_{50}$   | Between Groups | .280           | 3  | 9.327E-02   | .265      | .850 |
|             | Within Groups  | 7.035          | 20 | .352        |           |      |
|             | Total          | 7.315          | 23 |             |           |      |

ตารางภาคผนวกที่ จ-๕

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณภาพของสารสกัดกระเจี๊ยบแห้งสด

เข้มข้นโดยใช้สภาวะสูญญากาศและบรรยายกาศปกติ

Analysis of variance in properties of concentrated fresh roselle extracts using vacuum and atmospheric evaporation

|                  |                             | Levene's Test for Equality of Variances |       |          |        | t-test for Equality of Means |                    |                          |   |           |
|------------------|-----------------------------|---|-------|----------|--------|------------------------------|--------------------|--------------------------|---|-----------|
|                  |                             | F                                       | Sig.  | t        | df     | Sig.<br>(2-tailed)           | Mean<br>Difference | Std. Error<br>Difference | 95% Confidence Interval of the Difference |           |
|                  |                             |   |       |          |        |                              |                    |                          | Lower                                     | Upper     |
| Acidity          | Equal variances assumed     | 4.046                                   | .072  | -10.913  | 10     | .000                         | -1.1433            | .1048                    | -1.3768                                   | -.9099    |
|                  | Equal variances not assumed |   |       | -10.913  | 6.303  | .000                         | -1.1433            | .1048                    | -1.3967                                   | -.8899    |
| pH               | Equal variances assumed     | .321                                    | .583  | 2.346    | 10     | .041                         | 2.333E-02          | 9.944E-03                | 1.176E-03                                 | 4.549E-02 |
|                  | Equal variances not assumed |   |       | 2.346    | 9.821  | .041                         | 2.333E-02          | 9.944E-03                | 1.121E-03                                 | 4.555E-02 |
| TSS              | Equal variances assumed     | .000                                    | 1.000 | .000     | 10     | 1.000                        | .000               | 5.963E-02                | -.133                                     | .133      |
|                  | Equal variances not assumed |   |       | .000     | 10.000 | 1.000                        | .000               | 5.963E-02                | -.133                                     | .133      |
| Phenol           | Equal variances assumed     | 4.081                                   | .071  | -6.082   | 10     | .000                         | -2.0402            | .3355                    | -2.7877                                   | -1.2928   |
|                  | Equal variances not assumed |   |       | -6.082   | 6.854  | .001                         | -2.0402            | .3355                    | -2.8369                                   | -1.2435   |
| Anthocyanin      | Equal variances assumed     | .002                                    | .966  | -540.159 | 10     | .000                         | -5.1155            | 9.470E-03                | -5.1366                                   | -5.0944   |
|                  | Equal variances not assumed |   |       | -540.159 | 9.920  | .000                         | -5.1155            | 9.470E-03                | -5.1366                                   | -5.0944   |
| EC <sub>50</sub> | Equal variances assumed     | 1.307                                   | .280  | 25.850   | 10     | .000                         | 12.1803            | .4712                    | 11.1304                                   | 13.2301   |

|                             |        |       |      |         |       |         |         |
|-----------------------------|--------|-------|------|---------|-------|---------|---------|
| Equal variances not assumed | 25.850 | 8.425 | .000 | 12.1803 | .4712 | 11.1032 | 13.2573 |
|-----------------------------|--------|-------|------|---------|-------|---------|---------|

ตารางภาคผนวกที่ จ-6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณภาพของสารสกัดกระเจี๊ยบแห้งเทึ่งเข้มข้นโดยใช้สภาวะสุญญากาศและบรรยายกาศปกติ

Analysis of variance in properties of concentrated dried roselle extracts using vacuum and atmospheric evaporation

|         |                             | Levene's Test for Equality of Variances |      |        |       | t-test for Equality of Means |                 |                       |   |
|---------|-----------------------------|---|------|--------|-------|------------------------------|-----------------|-----------------------|---|
|         |                             | F                                       | Sig. | t      | df    | Sig. (2-tailed)              | Mean Difference | Std. Error Difference | 95% Confidence Interval of the Difference |
|         |                             |   |      |        |       |                              |                 |                       | Lower                                     |
| Acidity | Equal variances assumed     | .164                                    | .694 | -8.719 | 10    | .000                         | -1.5933         | .1827                 | -2.0005                                   |
|         | Equal variances not assumed |   |      | -8.719 | 9.834 | .000                         | -1.5933         | .1827                 | -2.0014                                   |
| pH      | Equal variances assumed     | .266                                    | .617 | 4.539  | 10    | .001                         | .1200           | 2.644E-02             | 6.110E-02                                 |
|         | Equal variances not assumed |   |      | 4.539  | 9.243 | .001                         | .1200           | 2.644E-02             | 6.044E-02                                 |
| TSS     | Equal variances assumed     | .769                                    | .401 | .598   | 10    | .563                         | 3.333E-02       | 5.578E-02             | -9.095E-02                                |
|         | Equal variances not assumed |   |      | .598   | 9.800 | .564                         | 3.333E-02       | 5.578E-02             | -9.129E-02                                |
| Phenol  | Equal variances assumed     | .096                                    | .763 | -5.403 | 10    | .000                         | -2.0153         | .3730                 | -2.8464                                   |
|         | Equal variances not assumed |   |      | -5.403 | 9.914 | .000                         | -2.0153         | .3730                 | -2.8474                                   |

|                  |                             |      |      |          |       |      |          |           |          |          |
|------------------|-----------------------------|------|------|----------|-------|------|----------|-----------|----------|----------|
| Anthocyanin      | Equal variances assumed     | .413 | .535 | -247.926 | 10    | .000 | -22.2852 | 8.989E-02 | -22.4855 | -22.0849 |
|                  | Equal variances not assumed |      |      | -247.926 | 9.958 | .000 | -22.2852 | 8.989E-02 | -22.4856 | -22.0848 |
| EC <sub>50</sub> | Equal variances assumed     | .408 | .537 | 9.004    | 10    | .000 | 5.4163   | .6015     | 4.0760   | 6.7566   |
|                  | Equal variances not assumed |      |      | 9.004    | 8.973 | .000 | 5.4163   | .6015     | 4.0549   | 6.7777   |

ตารางภาคผนวกที่ จ-7

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการประเมินคุณภาพทางประสาทสัมผัส

คุณลักษณะด้านสีของผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้นที่สูตรส่วนผสมต่างๆ

Analysis of variance in color attribute of concentrated roselle extract product with different of formula

| Source          | Type III Sum of Squares | df | Mean Square | F         | Sig. |
|-----------------|-------------------------|----|-------------|-----------|------|
|                 |                         |    |             |           | .000 |
| Corrected Model | 46.744                  | 31 | 1.508       | 26.413    |      |
| Intercept       | 5366.944                | 1  | 5366.944    | 94011.577 | .000 |
| TRET            | 2.222E-02               | 2  | 1.111E-02   | .195      | .824 |
| REP             | 46.722                  | 29 | 1.611       | 28.221    | .000 |
| Error           | 3.311                   | 58 | 5.709E-02   |           |      |
| Total           | 5417.000                | 90 |             |           |      |
| Corrected Total | 50.056                  | 89 |             |           |      |

a R Squared = .934 (Adjusted R Squared = .898)

**ตารางภาคผนวกที่ จ-8**

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการประเมินคุณภาพทางประสาทสัมผัส

คุณลักษณะด้านความหวานของผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้นที่สูตรส่วนผสมต่างๆ

Analysis of variance in sweetness attribute of concentrated roselle extract product with different of formula

| Source          | Type III Sum of<br>Squares | df | Mean Square | F        | Sig. |
|-----------------|----------------------------|----|-------------|----------|------|
|                 |                            |    |             |          | .000 |
| Corrected Model | 62.644                     | 31 | 2.021       | 3.605    |      |
| Intercept       | 4188.844                   | 1  | 4188.844    | 7472.921 | .000 |
| TRET            | 8.156                      | 2  | 4.078       | 7.275    | .002 |
| REP             | 54.489                     | 29 | 1.879       | 3.352    | .000 |
| Error           | 32.511                     | 58 | .561        |          |      |
| Total           | 4284.000                   | 90 |             |          |      |
| Corrected Total | 95.156                     | 89 |             |          |      |

a R Squared = .658 (Adjusted R Squared = .476)

**ตารางภาคผนวกที่ จ-9**

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการประเมินคุณภาพทางประสาทสัมผัสคุณลักษณะ

ด้านความเปรี้ยวของผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้นที่สูตรส่วนผสมต่างๆ

Analysis of variance in sourness attribute of concentrated roselle extract product with different of formula

| Source | Type III Sum of | df | Mean Square | F | Sig. |
|--------|-----------------|----|-------------|---|------|
|        |                 |    |             |   |      |

|                 | Squares  |    |          |          |      |
|-----------------|----------|----|----------|----------|------|
| Corrected Model | 69.978   | 31 | 2.257    | 2.898    | .000 |
| Intercept       | 3946.844 | 1  | 3946.844 | 5067.026 | .000 |
| TRET            | 14.156   | 2  | 7.078    | 9.087    | .000 |
| REP             | 55.822   | 29 | 1.925    | 2.471    | .002 |
| Error           | 45.178   | 58 | .779     |          |      |
| Total           | 4062.000 | 90 |          |          |      |
| Corrected Total | 115.156  | 89 |          |          |      |

a R Squared = .608 (Adjusted R Squared = .398)

**ตารางภาคผนวกที่ จ-10** การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการประเมินคุณภาพทางประสาทลัมพ์สกุลลักษณะ  
ด้านความรู้สึกภายในปากของผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสักดิ่งเข้มข้นที่สูตรส่วนผสมต่างๆ  
Analysis of variance in mouthfeel attribute of concentrated roselle extract product with  
different of formula

| Source          | Type III Sum of<br>Squares | df | Mean Square | F        | Sig. |
|-----------------|----------------------------|----|-------------|----------|------|
| Corrected Model | 105.411                    | 31 | 3.400       | 6.380    | .000 |
| Intercept       | 3986.678                   | 1  | 3986.678    | 7480.395 | .000 |
| TRET            | 10.422                     | 2  | 5.211       | 9.778    | .000 |
| REP             | 94.989                     | 29 | 3.275       | 6.146    | .000 |
| Error           | 30.911                     | 58 | .533        |          |      |
| Total           | 4123.000                   | 90 |             |          |      |
| Corrected Total | 136.322                    | 89 |             |          |      |

a R Squared = .773 (Adjusted R Squared = .652)

**ตารางภาคผนวกที่ จ-11** การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการประเมินคุณภาพทางประสาทสัมผัสคุณลักษณะด้านการยอมรับโดยรวมของผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้นที่สูตรส่วนผสมต่างๆ  
Analysis of variance in overall acceptability attribute of concentrated roselle extract product with different of formula

| Source          | Type III Sum of Squares | df | Mean Square | F        | Sig. |
|-----------------|-------------------------|----|-------------|----------|------|
| Corrected Model | 51.133                  | 31 | 1.649       | 2.567    | .001 |
| Intercept       | 4243.600                | 1  | 4243.600    | 6604.530 | .000 |
| TRET            | 12.067                  | 2  | 6.033       | 9.390    | .000 |
| REP             | 39.067                  | 29 | 1.347       | 2.097    | .008 |
| Error           | 37.267                  | 58 | .643        |          |      |
| Total           | 4332.000                | 90 |             |          |      |
| Corrected Total | 88.400                  | 89 |             |          |      |

a R Squared = .578 (Adjusted R Squared = .353)

**ตารางภาคผนวกที่ จ-12** การวิเคราะห์ความแปรปรวนพีอีช่องผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้นระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  และ  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  เป็นเวลา 0, 15, 30, 45 และ 60 วัน  
Analysis of variance in pH of concentrated roselle extract product during storage at  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  and  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  for 0, 15, 30, 45 and 60 days

| Source          | Type III Sum of Squares | df | Mean Square | F            | Sig. |
|-----------------|-------------------------|----|-------------|--------------|------|
| Corrected Model | 3.017E-04               | 9  | 3.352E-05   | 1.273        | .275 |
| Intercept       | 469.672                 | 1  | 469.672     | 17835656.266 | .000 |
| TEMP            | 4.167E-05               | 1  | 4.167E-05   | 1.582        | .214 |
| TIME            | 4.333E-05               | 4  | 1.083E-05   | .411         | .800 |
| TEMP * TIME     | 2.167E-04               | 4  | 5.417E-05   | 2.057        | .101 |
| Error           | 1.317E-03               | 50 | 2.633E-05   |              |      |
| Total           | 469.674                 | 60 |             |              |      |

Corrected Total 1.618E-03 59

a R Squared = .186 (Adjusted R Squared = .040)

**ตารางภาคผนวกที่ จ-13** การวิเคราะห์ความแปรปรวนปริมาณกรดทั้งหมด (ร้อยละของกรดมาลิก) ของผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้นระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  และ  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  เป็นเวลา 0, 15, 30, 45 และ 60 วัน

Analysis of variance in total acidity (%) as malic acid) of concentrated roselle extract product during storage at  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  and  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  for 0, 15, 30, 45 and 60 days

| Source          | Type III Sum of Squares | df | Mean Square | F          | Sig. |
|-----------------|-------------------------|----|-------------|------------|------|
|                 |                         |    |             |            | .705 |
| Corrected Model | 2.867E-03               | 9  | 3.185E-04   | .701       |      |
| Intercept       | 301.056                 | 1  | 301.056     | 662146.628 | .000 |
| TEMP            | 6.000E-05               | 1  | 6.000E-05   | .132       | .718 |
| TIME            | 2.717E-03               | 4  | 6.792E-04   | 1.494      | .218 |
| TEMP * TIME     | 9.000E-05               | 4  | 2.250E-05   | .049       | .995 |
| Error           | 2.273E-02               | 50 | 4.547E-04   |            |      |
| Total           | 301.082                 | 60 |             |            |      |
| Corrected Total | 2.560E-02               | 59 |             |            |      |

a R Squared = .112 (Adjusted R Squared = -.048)

**ตารางภาคผนวกที่ จ-14** การวิเคราะห์ความแปรปรวนปริมาณของเยื่องที่ละลายได้ทั้งหมด (<sup>°</sup>บริกซ์) ของผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสักดิเข้มข้นระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  และ  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  เป็นเวลา 0, 15, 30, 45 และ 60 วัน Analysis of variance in total soluble solids (<sup>°</sup>Brix) of concentrated roselle extract product during storage at  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  and  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  for 0, 15, 30, 45 and 60 days

| Source          | Type III Sum of Squares | df | Mean Square | F              | Sig. |
|-----------------|-------------------------|----|-------------|----------------|------|
| Corrected Model | 2.083E-04               | 9  | 2.315E-05   | .472           | .886 |
| Intercept       | 119140.072              | 1  | 119140.072  | 2431430041.666 | .000 |
| TEMP            | 1.667E-06               | 1  | 1.667E-06   | .034           | .854 |
| TIME            | 8.333E-05               | 4  | 2.083E-05   | .425           | .790 |
| TEMP * TIME     | 1.233E-04               | 4  | 3.083E-05   | .629           | .644 |
| Error           | 2.450E-03               | 50 | 4.900E-05   |                |      |
| Total           | 119140.075              | 60 |             |                |      |
| Corrected Total | 2.658E-03               | 59 |             |                |      |

a R Squared = .078 (Adjusted R Squared = -.088)

**ตารางภาคผนวกที่ จ-15** การวิเคราะห์ความแปรปรวนของปริมาณแอนโ�ไซดานินทั้งหมด (มก./ลิตร) ของผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้นระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  และ  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  เป็นเวลา 0, 15, 30, 45 และ 60 วัน  
 Analysis of variance in total anthocyanin contents (mg/l) of concentrated roselle extract product during storage at  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  and  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  for 0, 15, 30, 45 and 60 days

| Source          | Type III Sum of Squares | df | Mean Square | F           | Sig. |
|-----------------|-------------------------|----|-------------|-------------|------|
| Corrected Model | 348136.809              | 9  | 38681.868   | 15100.905   | .000 |
| Intercept       | 5231047.611             | 1  | 5231047.611 | 2042133.848 | .000 |
| TEMP            | 129957.086              | 1  | 129957.086  | 50733.578   | .000 |
| TIME            | 161720.024              | 4  | 40430.006   | 15783.355   | .000 |
| TEMP * TIME     | 56459.699               | 4  | 14114.925   | 5510.285    | .000 |
| Error           | 128.078                 | 50 | 2.562       |             |      |
| Total           | 5579312.497             | 60 |             |             |      |
| Corrected Total | 348264.887              | 59 |             |             |      |

a R Squared = 1.000 (Adjusted R Squared = 1.000)

**ตารางภาคผนวกที่ จ-16** การวิเคราะห์ความแปรปรวนของปริมาณสารประกอบฟีโนอลทั้งหมด ในรูปกรดแกลติก (มก./กรัม) ของผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสักดิเข้มข้นระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  และ  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  เป็นเวลา 0, 15, 30, 45 และ 60 วัน

Analysis of variance in total phenolic contents, as gallic acid (mg/g) of concentrated roselle extract product during storage at  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  and  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  for 0, 15, 30, 45 and 60 days

| Source          | Type III Sum of Squares | df | Mean Square | F         | Sig. |
|-----------------|-------------------------|----|-------------|-----------|------|
| Corrected Model | 52.227                  | 9  | 5.803       | 107.042   | .000 |
| Intercept       | 1154.732                | 1  | 1154.732    | 21300.173 | .000 |
| TEMP            | 8.459                   | 1  | 8.459       | 156.036   | .000 |
| TIME            | 41.497                  | 4  | 10.374      | 191.365   | .000 |
| TEMP * TIME     | 2.271                   | 4  | .568        | 10.471    | .000 |
| Error           | 2.711                   | 50 | 5.421E-02   |           |      |
| Total           | 1209.670                | 60 |             |           |      |
| Corrected Total | 54.938                  | 59 |             |           |      |

a R Squared = .951 (Adjusted R Squared = .942)

ตารางภาคผนวกที่ จ-17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของ  $EC_{50}$  (ไมโครกรัม/มล.) ของผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดง สกัดเข้มข้นระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  และ  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  เป็นเวลา 0, 15, 30, 45 และ 60 วัน

Analysis of variance in  $EC_{50}$  ( $\mu\text{g/ml}$ ) of concentrated roselle extract product during storage at  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  and  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  for 0, 15, 30, 45 and 60 days

| Source          | Type III Sum of Squares | df | Mean Square | F           | Sig. |
|-----------------|-------------------------|----|-------------|-------------|------|
| Corrected Model | 71536.626               | 9  | 7948.514    | 5033.290    | .000 |
| Intercept       | 4999684.959             | 1  | 4999684.959 | 3165983.415 | .000 |
| TEMP            | 3041.117                | 1  | 3041.117    | 1925.747    | .000 |
| TIME            | 67166.502               | 4  | 16791.625   | 10633.071   | .000 |
| TEMP * TIME     | 1329.007                | 4  | 332.252     | 210.394     | .000 |
| Error           | 78.959                  | 50 | 1.579       |             |      |
| Total           | 5071300.544             | 60 |             |             |      |
| Corrected Total | 71615.585               | 59 |             |             |      |

a R Squared = .999 (Adjusted R Squared = .999)

**ตารางภาคผนวกที่ จ-18** การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณลักษณะด้านสีของผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้นระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  และ  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  นาน 0, 30 และ 60 วัน  
 Analysis of variance in color attribute of concentrated roselle extract product during storage at  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  and  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  for 0, 30 and 60 days

| Source          | Type III Sum of Squares | df | Mean Square | F        | Sig. |
|-----------------|-------------------------|----|-------------|----------|------|
| Corrected Model | 14.722                  | 16 | .920        | 1.812    | .053 |
| Intercept       | 4528.347                | 1  | 4528.347    | 8917.084 | .000 |
| TEMP            | .347                    | 1  | .347        | .684     | .412 |
| TIME            | .861                    | 2  | .431        | .848     | .434 |
| TEMP * TIME     | .361                    | 2  | .181        | .356     | .702 |
| REP             | 13.153                  | 11 | 1.196       | 2.355    | .018 |
| Error           | 27.931                  | 55 | .508        |          |      |
| Total           | 4571.000                | 72 |             |          |      |
| Corrected Total | 42.653                  | 71 |             |          |      |

a R Squared = .345 (Adjusted R Squared = .155)

**ตารางภาคผนวกที่ จ-19** การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณลักษณะด้านความหวานของผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบ  
แสดงสัดส่วนขึ้นระห่ำของการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  และ  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  นาน 0, 30  
และ 60 วัน  
Analysis of variance in sweet attribute of concentrated roselle extract product during  
storage at  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  and  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  for 0, 30 and 60 days

| Source          | Type III Sum of Squares | df | Mean Square | F        | Sig. |
|-----------------|-------------------------|----|-------------|----------|------|
| Corrected Model | 5.556                   | 16 | .347        | .529     | .920 |
| Intercept       | 4125.347                | 1  | 4125.347    | 6285.639 | .000 |
| TEMP            | .347                    | 1  | .347        | .529     | .470 |
| TIME            | .528                    | 2  | .264        | .402     | .671 |
| TEMP * TIME     | .194                    | 2  | 9.722E-02   | .148     | .863 |
| REP             | 4.486                   | 11 | .408        | .621     | .803 |
| Error           | 36.097                  | 55 | .656        |          |      |
| Total           | 4167.000                | 72 |             |          |      |
| Corrected Total | 41.653                  | 71 |             |          |      |

a R Squared = .133 (Adjusted R Squared = -.119)

**ตารางภาคผนวกที่ จ-20** การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณลักษณะด้านความเปรี้ยวของผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบ แสดงสัดส่วนของขั้นระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  และ  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  นาน 0, 30 และ 60 วัน

Analysis of variance in sour attribute of concentrated roselle extract product during storage at  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  and  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  for 0, 30 and 60 days

| Source          | Type III Sum of Squares | df | Mean Square | F        | Sig. |
|-----------------|-------------------------|----|-------------|----------|------|
| Corrected Model | 18.056                  | 16 | 1.128       | 1.582    | .105 |
| Intercept       | 4262.722                | 1  | 4262.722    | 5977.472 | .000 |
| TEMP            | 2.000                   | 1  | 2.000       | 2.805    | .100 |
| TIME            | 1.028                   | 2  | .514        | .721     | .491 |
| TEMP * TIME     | 1.083                   | 2  | .542        | .760     | .473 |
| REP             | 13.944                  | 11 | 1.268       | 1.778    | .081 |
| Error           | 39.222                  | 55 | .713        |          |      |
| Total           | 4320.000                | 72 |             |          |      |
| Corrected Total | 57.278                  | 71 |             |          |      |

a R Squared = .315 (Adjusted R Squared = .116)

**ตารางภาคผนวกที่ จ-21** การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณลักษณะด้านความรู้สึกภายในปาก ของผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้นระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  และ  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  นาน 0, 30 และ 60 วัน

Analysis of variance in mouthfeel attribute of concentrated roselle extract product during storage at  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  and  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  for 0, 30 and 60 days

| Source          | Type III Sum of Squares | df | Mean Square | F        | Sig. |
|-----------------|-------------------------|----|-------------|----------|------|
| Corrected Model | 12.667                  | 16 | .792        | 1.273    | .248 |
| Intercept       | 4278.125                | 1  | 4278.125    | 6878.350 | .000 |
| TEMP            | 1.681                   | 1  | 1.681       | 2.702    | .106 |
| TIME            | 1.583                   | 2  | .792        | 1.273    | .288 |
| TEMP * TIME     | 1.028                   | 2  | .514        | .826     | .443 |
| REP             | 8.375                   | 11 | .761        | 1.224    | .294 |
| Error           | 34.208                  | 55 | .622        |          |      |
| Total           | 4325.000                | 72 |             |          |      |
| Corrected Total | 46.875                  | 71 |             |          |      |

a R Squared = .270 (Adjusted R Squared = .058)

**ตารางภาคผนวกที่ จ-22** การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณลักษณะด้านคุณลักษณะด้านการยอมรับโดยรวมของผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสักดี้เข้มข้นระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  และ  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  นาน 0, 30 และ 60 วัน

Analysis of variance in overall acceptability attribute of concentrated roselle extract product during storage at  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  และ  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  for 0, 30 and 60 days

| Source          | Type III Sum of Squares | df | Mean Square | F         | Sig. |
|-----------------|-------------------------|----|-------------|-----------|------|
| Corrected Model | 10.667                  | 16 | .667        | 1.729     | .068 |
| Intercept       | 4371.125                | 1  | 4371.125    | 11335.727 | .000 |
| TEMP            | 1.125                   | 1  | 1.125       | 2.917     | .093 |
| TIME            | 8.333E-02               | 2  | 4.167E-02   | .108      | .898 |
| TEMP * TIME     | 1.083                   | 2  | .542        | 1.405     | .254 |
| REP             | 8.375                   | 11 | .761        | 1.974     | .049 |
| Error           | 21.208                  | 55 | .386        |           |      |
| Total           | 4403.000                | 72 |             |           |      |
| Corrected Total | 31.875                  | 71 |             |           |      |

a R Squared = .335 (Adjusted R Squared = .141)

**ภาคผนวก ๖ การคำนวณต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์กระเจียบແಡງສັກດເບັ້ນຂຶ້ນ  
(ໄພນູລີ່ມ ຊຣມຮັດນໍາວາສຶກ ແລະ ຄະນະ, 2541)**

**รายการต้นทุนในการผลิต**

ต้นทุนในการผลิตกระเจียบແດງສັກດເບັ້ນຂຶ້ນบรรจุขวดແກ້ວຝາກລືບາລື້ອຄປະມາດ 70 ມິລິລິຕິ  
ປະກອບດ້ວຍ ອ່າວັດຖຸດິນ ອ່າແຮງ ແລະ ອ່າໃຊ້ຈ່າຍໂຮງງານ

**1. ອ່າວັດຖຸດິນ**

|   |       |     |
|---|-------|-----|
| - ກະເຈື້ບແດງສັກດ (ຮວມອ່ານສ່າງ) ຮາຄາເຄລື່ອງ ກກ.ລະ    | 20    | ນາທ |
| - ພຽບໂຕສ ຮາຄາ ກກ.ລະ                                 | 19    | ນາທ |
| - ນໍ້າຜົ່ງ ຮາຄາຂວດລະ (900 ກຣັມ)                     | 150   | ນາທ |
| - ໂອດີໂກຟຽບໂຕສ ຮາຄາ ກກ.ລະ                           | 300   | ນາທ |
| - ວິຕາມິນອີ (ເອລົພຳ-ໂທ ໂຄເພອຣິລ ອະຊີເຕດ) ຮາຄາ ກກ.ລະ | 1,500 | ນາທ |
| - ວິຕາມິນເອ (ວິຕາມິນເອ ອະຊີເຕດ) ຮາຄາ ກກ.ລະ          | 2,600 | ນາທ |
| - ຂວດແກ້ວຝາກລືບາລື້ອຄປະມາດ 70 ມິລິລິຕິ ຮາຄາຂວດລະ 3  | 3     | ນາທ |

**2. ອ່າແຮງ ໄດ້ແກ່**

|                                 |    |     |
|---------------------------------|----|-----|
| - ອ່າແຮງຂັ້ນຕໍ່າ ຂ້ວໂມງລະ       | 18 | ນາທ |
| (ກຽມແຮງງານ ຈັງຫວັດສັງຫລາ, 2549) |    |     |

**3. ອ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການໃໝ່ເຄື່ອງມືອຕ່າງໆ**

|  |
|--|
| - ຕູ້ອັບຄົມຮ້ອນໜິນິດຄາດໜຸນ                           |
| - ເຄື່ອງສັກດ (ດັງສແຕນເລສແລະ ເຄື່ອງທຳຄວາມຮ້ອນແບບແທ່ງ) |
| - ເຄື່ອງທຳໃຫ້ເບັ້ນຂຶ້ນ ໂດຍໃຫ້ໄອນໍາແບບສຸງຍຸກາສ        |

- ເຄື່ອງໜ່າເຂື້ອແບບ steam water spray automated batch

**คำนวณອ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການໃໝ່ເຄື່ອງມືອຕ່າງໆ ແຕ່ລະເຄື່ອງ**

**1. ຕູ້ອັບຄົມຮ້ອນໜິນິດຄາດໜຸນ**

1.1 ต้นทุนຕູ້ອັບຄົມຮ້ອນໜິນິດຄາດໜຸນ ເທົ່າກັນ 86,000 ນາທ ໃຊ້ງານໄດ້ເປັນເວລາ 5 ປີ (60 ເດືອນ)

ໃນ 1 ເດືອນ ຄິດການທຳງານ ຈຳນວນ 24 ວັນ ( 1 ສັປຕາຫີ່ ທຳງານ 6 ວັນ ) ວັນລະ 8 ຊມ.

5 ປີ ຊມ.ການທຳງານ = 8 ຊມ. x 24 ວັນ x 60 ເດືອນ

= 11,520 ຊມ.

1.2 ອ່າເຄື່ອນຮາຄາຂອງຕູ້ອັບຄົມຮ້ອນໜິນິດຄາດໜຸນ (ຄິດຈາກຕົ້ນທຸນຕູ້ອັບຄົມຮ້ອນໜິນິດຄາດໜຸນ/ ຊມ.)

ອ່າເຄື່ອນຮາຄາ = ຕົ້ນທຸນຕູ້ອັບຄົມຮ້ອນ / ຈຳນວນຂ້ວໂມງການທຳງານໃນຮະຫວາລາ 5 ປີ

= 86,000 ນາທ / 11,520 ຊມ.

$$= 7.47 \text{ บาท} / \text{ชม.}$$

1.3 ค่าบำรุงรักษาตู้อบลมร้อนชนิดภาคหมุน (คิดจาก 15% ของต้นทุนตู้อบลมร้อนชนิดภาคหมุน)

$$= [(15 \times \text{ต้นทุนตู้อบลมร้อนชนิดภาคหมุน})/100] / \text{จำนวนชม.} \cdot \text{ทำงาน 60} \text{ เดือน}$$

$$= [(15 \times 86,000 \text{ บาท})/100] / 11,520 \text{ ชม.}$$

$$= 1.12 \text{ บาท} / \text{ชม.}$$

1.4 รวมค่าเสื่อมราคาและค่าบำรุงรักษาตู้อบลมร้อนชนิดภาคหมุน

$$= \text{ค่าเสื่อมราคา} + \text{ค่าบำรุงรักษา}$$

$$= 7.47 \text{ บาท} / \text{ชม.} + 1.12 \text{ บาท} / \text{ชม.}$$

$$= 8.59 \text{ บาท} / \text{ชม.}$$

ค่าเสื่อมราคาและค่าบำรุงรักษาตู้อบลมร้อนชนิดภาคหมุน เมื่อใช้งานในการอบกระเจี๊ยบแดง 36 ชม.

$$= 8.59 \text{ บาท}/\text{ชม.} \times 36 \text{ ชม.}$$

$$= 309.24 \text{ บาท}$$

### 1.5 ตู้อบลมร้อนชนิดภาคหมุนมีกำลังไฟฟ้าดังนี้

|   |       |           |
|---|-------|-----------|
| - มอเตอร์ตัวเป่าลม                                  | 373   | วัตต์/ชม. |
| - มอเตอร์ตัวภาคหมุน                                 | 186.5 | วัตต์/ชม. |
| - เครื่องทำความร้อน 3 ตัว ตัวละ 1,000 วัตต์/ชม. รวม | 3,000 | วัตต์/ชม. |
| - ไฟฟ้าที่ใช้ในระบบเครื่อง                          | 440.5 | วัตต์/ชม. |

ตู้อบลมร้อนชนิดภาคหมุนมีกำลังไฟฟ้าเท่ากับ 4 กิโลวัตต์/ชม.

ค่าไฟฟ้าสำหรับกิจกรรมขนาดเล็ก (การไฟฟ้านครหลวง) แรงดันต่ำกว่า 12 กิโลโวลท์มีอัตรา ดังนี้

หน่วยที่ 1-150 หน่วยละ (กิโลวัตต์/ชม.) 1.8047 บาท

หน่วยที่ 151-400 หน่วยละ 2.7781 บาท

ตั้งแต่ 400 หน่วยขึ้นไป 2.9780 บาท

ค่าพลังงานไฟฟ้าของตู้อบลมร้อนชนิดภาคหมุน = กำลังไฟฟ้า x ค่าพลังงานไฟฟ้า

$$= 4 \text{ กิโลวัตต์}/\text{ชม.} \times 1.8047 \text{ บาท}$$

$$= 7.22 \text{ บาท}/\text{ชม.}$$

การอบกระเจี๊ยบแดงใช้เวลา 36 ชม. กิตเป็นค่าพลังงานไฟฟ้า

$$= 7.22 \text{ บาท}/\text{ชม.} \times 36 \text{ ชม.}$$

$$= 259.92 \text{ บาท}$$

### 1.6 ค่าแรง

- ใช้แรงงาน 1 คน ทำงาน 1 ชม. ค่าแรง เท่ากับ 18 บาท

1.7 รวมราคาการะใช้ตู้อบลมร้อนชนิดภาคหมุน (36 ชม.)

$$= \text{ค่าเสื่อมราคาและค่าบำรุงรักษา} + \text{ค่าพลังงานไฟฟ้า} + \text{ค่าแรง}$$

$$= 309.24 \text{ บาท} + 259.92 \text{ บาท} + 18 \text{ บาท}$$

$$= 587.16 \text{ บาท}$$

การผลิตกระแสไฟฟ้า 45 กิโลกรัม ค่าใช้จ่ายจากการใช้ตู้อบลมร้อนชนิดภาชนะ 587.16 บาท  
ผลิตภัณฑ์กระแสไฟฟ้า 45 กิโลกรัม ค่าใช้จ่ายจากการใช้ตู้อบลมร้อนชนิดภาชนะ 587.16 บาท  
รวมค่าใช้จ่ายจากการใช้ตู้อบลมร้อนชนิดภาชนะ =  $(587.16 \text{ บาท}/45,000 \text{ กรัม}) \times 218.23 \text{ กรัม}$   
รวมค่าใช้จ่ายจากการใช้ตู้อบลมร้อนชนิดภาชนะ 2.85 บาท/ขวด

## 2. เครื่องสกัด (ถังสเตนเลสและเครื่องทำความร้อนแบบแท่งขนาด 2000 วัตต์ 220 โวลต์ AC)

### 2.1 ต้นทุนเครื่องสกัด 6,500 บาท ใช้งานได้เป็นเวลา 5 ปี (60 เดือน)

ใน 1 เดือน คิดการทำงาน จำนวน 24 วัน (1 สัปดาห์ ทำงาน 6 วัน) วันละ 8 ชม.  
 $5 \text{ ปี } \times 8 \text{ ชม./วัน} \times 24 \text{ วัน} \times 60 \text{ เดือน}$   
 $= 11,520 \text{ ชม.}$

### 2.2 ค่าเสื่อมราคาของเครื่องสกัด (คิดจากต้นทุนตู้อบลมร้อนชนิดภาชนะ/ชม.)

ค่าเสื่อมราคา =  $\frac{\text{ต้นทุนเครื่องสกัด}}{\text{จำนวนชั่วโมงการทำงานในระยะเวลา 5 ปี}}$   
 $= \frac{6,500 \text{ บาท}}{11,520 \text{ ชม.}}$   
 $= 0.564 \text{ บาท / ชม.}$

### 2.3 ค่าบำรุงรักษาเครื่องสกัด (คิดจาก 15% ของต้นทุนเครื่องสกัด)

$$= \left[ \frac{(15 \times \text{ต้นทุนเครื่องสกัด})}{100} \right] / \text{จำนวนชม.ทำงาน 60 เดือน}$$

$$= \left[ \frac{(15 \times 6,500 \text{ บาท})}{100} \right] / 11,520 \text{ ชม.}$$

$$= 0.085 \text{ บาท/ชม.}$$

### 2.4 รวมค่าเสื่อมราคากับค่าบำรุงรักษาตู้อบลมร้อนชนิดภาชนะ

$$= \text{ค่าเสื่อมราคากับค่าบำรุงรักษา}$$

$$= 0.564 \text{ บาท / ชม.} + 0.085 \text{ บาท / ชม.}$$

$$= 0.649 \text{ บาท / ชม.}$$

### ค่าเสื่อมราคากับค่าบำรุงรักษาเครื่องสกัด เมื่อใช้งานในการสกัดกระแสไฟฟ้า 1/2 ชม.

$$= 0.649 \text{ บาท / ชม.} \times 1/2 \text{ ชม.}$$

$$= 0.3245 \text{ บาท}$$

### 2.5 เครื่องสกัดมีกำลังไฟฟ้าเท่ากับ 2 กิโลวัตต์/ชม.

ค่าไฟฟ้าสำหรับกิจกรรมขนาดเล็ก (การไฟฟ้านครหลวง) แรงดันต่ำกว่า 12 กิโลโวลท์มีอัตรา ดังนี้

|  |            |
|--|------------|
| หน่วยที่ 1-150 หน่วยละ (กิโลวัตต์/ชม.) | 1.8047 บาท |
| หน่วยที่ 151-400 หน่วยละ               | 2.7781 บาท |
| ตั้งแต่ 400 หน่วยขึ้นไป                | 2.9780 บาท |

ค่าพลังงานไฟฟ้าของเครื่องสกัด = กำลังไฟฟ้า  $\times$  ค่าพลังงานไฟฟ้า  
 $= 2 \text{ กิโลวัตต์/ชม.} \times 1.8047 \text{ บาท}$

$$= 3.6094 \text{ บาท}/\text{ชม.}$$

การสักดีกรีเจ๊บแคงใช้เวลา 1/2 ชม. คิดเป็นค่าพลังงานไฟฟ้า

$$= 3.6094 \text{ บาท}/\text{ชม.} \times 1/2 \text{ ชม.}$$

$$= 1.8047 \text{ บาท}$$

## 2.6 ค่าแรง

- ใช้แรงงาน 2 คน ทำงาน 1 ชม. ชม.ละ 18 บาท ค่าแรง เท่ากับ 36 บาท

## 2.7 รวมราคากำไรใช้เครื่องสักดี (1/2 ชม.)

$$= \text{ค่าเสื่อมราคาและค่าบำรุงรักษา} + \text{ค่าพลังงานไฟฟ้า} + \text{ค่าแรง}$$

$$= 0.3245 \text{ บาท} + 1.8047 \text{ บาท} + 36 \text{ บาท}$$

$$= 38.1292 \text{ บาท}$$

การสักดีกรีเจ๊บแคง 20,000 มิลลิลิตร ค่าใช้จ่ายจากการใช้เครื่องสักดี 38.1292 บาท

ผลิตภัณฑ์กระเจ๊บแคงสักดีเบ้มขัน 1 ขวดขนาด 70 มิลลิลิตร ใช้สารสักดีกรีเจ๊บแคง 79.37 มิลลิลิตร

รวมค่าใช้จ่ายจากการใช้เครื่องสักดี =  $(38.1292 \text{ บาท}/20,000 \text{ มิลลิลิตร}) \times 79.37 \text{ มิลลิลิตร}$

รวมค่าใช้จ่ายจากการใช้เครื่องสักดี 0.15 บาท/ขวด

## 3. เครื่องทำให้เข้มข้นโดยใช้อวนแบบสุญญากาศ (ศูนย์พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรเพื่อการส่งออก, 2549)

ราคากำไรใช้เครื่องทำให้เข้มข้นโดยใช้อวนแบบสุญญากาศ ดังนี้

1 ชั่วโมง แรก ราคา 500 บาท

ชั่วโมงต่อไป ราคา 100 บาท

เข้าเครื่องทำให้เข้มข้นโดยใช้อวนแบบสุญญากาศ 1 ครั้ง ใส่สารสักดีกรีเจ๊บแคง 20 ลิตร

สารสักดีกรีเจ๊บแคง 20 ลิตร ใช้เวลา 2 ชั่วโมง ค่าใช้เครื่องทำให้เข้มข้นโดยใช้อวนแบบสุญญากาศเท่ากับ 600 บาท

ซึ่งเป็นค่าถาวรเฉลี่ยจากต้นทุน ค่าเสื่อมราคา ค่าบำรุงรักษา ค่าพลังงานไฟฟ้า เมื่อใช้งานเครื่องทำให้เข้มข้นโดยใช้อวน

แบบสุญญากาศ เป็นเวลา 2 ชั่วโมง (รวมข้อ 3.1-3.5)

3.6 ค่าแรงค่าเนินการจำนวน 2 ชั่วโมง ชั่วโมงละ 18 บาท เป็นราคา 36 บาท

## 3.7 รวมราคากำไรใช้เครื่องทำให้เข้มข้นโดยใช้อวนแบบสุญญากาศ (2 ชม.)

$$= \text{ค่าใช้เครื่อง} + \text{ค่าแรง}$$

$$= 600 \text{ บาท} + 36 \text{ บาท}$$

$$= 636 \text{ บาท}$$

การทำให้เข้มข้นของสารสักดีกรีเจ๊บแคงได้สารสักดีกรีเจ๊บแคงสักดีเบ้มขัน 3,500 มิลลิลิตร ค่าใช้จ่ายจากการใช้เครื่องทำให้เข้มขันโดยใช้อวนแบบสุญญากาศ 636 บาท

ผลิตภัณฑ์กระเจ๊บแคงสักดีเบ้มขัน 1 ขวดขนาด 70 มิลลิลิตร ใช้สารสักดีกรีเจ๊บแคง 13.89 มิลลิลิตร

รวมค่าใช้จ่ายจากการใช้เครื่องทำให้เข้มข้นโดยใช้ออน้ำแบบสูญญากาศ = (636 บาท/3,500 มิลลิลิตร) x 13.89 มิลลิลิตร

รวมค่าใช้จ่ายจากการใช้เครื่องทำให้เข้มข้นโดยใช้ออน้ำแบบสูญญากาศ 2.52 บาท/ขวด

#### 4. เครื่องม่าเรือแบบ steam water spray automated batch

4.1 ค่าเครื่อง retort (อายุการใช้งาน 20 ปี) 3,000,000 บาท

\*\* ในการคำนวณต้นทุนการผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้นจะวางแผนกำลังการผลิต/ปี โดยทำการเดินเครื่อง retort 4 ครั้ง/วัน และกำลังการผลิต 6 วัน/สัปดาห์ จึงมีกำลังการผลิตเป็น 1,152 ครั้ง/ปี  
หมายเหตุ การผลิตใช้ retort 1 ครั้ง สามารถผลิตผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้นได้ 560 ขวด

4.2 ค่าเสื่อมราคาของเครื่อง retort (มูลค่าสินทรัพย์ถาวร/จำนวนปีการใช้งาน)

ค่าเสื่อมราคาเครื่อง retort = 3,000,000 บาท/20 ปี  
= 150,000 บาท/ปี

ดังนั้นค่าเสื่อมราคาเครื่อง retort จึงเท่ากับ 150,000 บาท/1,152 ครั้ง เป็น 130.21 บาท/ครั้ง \*\*

4.3 ค่าบำรุงรักษาเครื่อง retort (คิดจาก 15% ของต้นทุนเครื่อง retort)

$$\begin{aligned} &= [(15 \times \text{ต้นทุนเครื่อง retort})/100] / \text{จำนวนครั้งการทำงานต่อปี} \\ &= [(15 \times 3,000,000 \text{ บาท})/100] / 1,152 \text{ ครั้ง} ** \\ &= 390.625 \text{ บาท/ครั้ง } ** \end{aligned}$$

4.4 รวมค่าเสื่อมราคากลางๆ ค่าบำรุงรักษาเครื่อง retort

$$\begin{aligned} &= \text{ค่าเสื่อมราคากลางๆ} + \text{ค่าบำรุงรักษา} \\ &= 130.21 \text{ บาท/ครั้ง } ** + 390.625 \text{ บาท/ครั้ง } ** \\ &= 520.835 \text{ บาท/ครั้ง } ** \end{aligned}$$

4.5 กำลังไฟฟ้าของเครื่อง retort มีส่วนประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1) เครื่องกำเนิดไอน้ำ (boiler) ประกอบด้วย

- เครื่องปั๊มน้ำ 2 เครื่องจะทำงานสลับกัน แต่ละเครื่องมีกำลังไฟฟ้าเท่ากับ 2.20 กิโลวัตต์/ชม. หรือ 2,200 วัตต์/ชม. ดังนั้นเครื่องปั๊มน้ำ 1 เครื่องจะทำงาน 30 นาที จึงมีกำลังไฟฟ้าเป็น 1,100 วัตต์/30 นาที - Burner มีกำลังไฟฟ้าเท่ากับ 1.408 กิโลวัตต์/ชม. หรือ 1,408 วัตต์/ชม. burner เริ่มทำงานจนเสร็จสิ้นกระบวนการจ่าเชื้อใช้เวลาทั้งหมด 2 ชม. มีกำลังไฟฟ้าเป็น 1,408 วัตต์ x 2 = 2,816 วัตต์/2 ชม. หรือ 704 วัตต์/30 นาที

โดยต้องปิดเครื่องกำเนิดไอน้ำให้ทำงานก่อนจะเริ่มเข้าสู่ขั้นตอนการจ่าเชื้อ  $\frac{1}{2}$  ชม. (30 นาที) และกระบวนการจ่าเชื้อจะเสร็จสิ้นกระบวนการใช้เวลาทั้งหมดเท่ากับ  $1\frac{1}{2}$  ชม. (90 นาที)

2) ตัวปั๊มน้ำเข้าเครื่องจ่าเชื้อ มีจำนวน 2 ตัวมีกำลังไฟฟ้ารวมเท่ากับ 286 และ 220 วัตต์ รวมเป็น 506 วัตต์/ชม. ดังนั้นตัวปั๊มน้ำมีกำลังไฟฟ้ารวมเท่ากับ  $506 / 2 = 253$  วัตต์/30 นาที

3) เครื่องม่าเชื้อ มีกำลังไฟฟ้าเท่ากับ 1.50 กิโลวัตต์/ชม. หรือ 1,500 วัตต์/ชม. ดังนั้นในกระบวนการจ่าเชื้อเครื่องจ่าเชื้อ (เวลา 1½ ชม.) จะมีกำลังไฟฟ้าเท่ากับ  $1,500 \text{ วัตต์}/2 = 750 \text{ วัตต์}/30\text{นาที}$  กำลังไฟฟ้าทั้งหมดที่ใช้ในกระบวนการผลิตดังแสดงในตารางภาคผนวกที่ ฉ-1

ตารางภาคผนวกที่ ฉ-1 กำลังไฟฟ้าในแต่ละขั้นตอนของการผลิตกระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้น

Electric power in each stage of production of concentrated roselle extract product

| ขั้นตอน (ผลิตครั้งที่ 1<br>หรือ 3 ใน 1 วัน)                | เปิดเครื่องกำเนิดไอน้ำ<br>30 นาที   | กระบวนการม่าเชื้อ <sup>*</sup><br>30 นาที | กระบวนการม่าเชื้อ <sup>*</sup><br>60 นาที | กระบวนการม่าเชื้อ <sup>*</sup><br>90 นาที |
|--|---|---|---|---|
| Boiler   |   |   |   |   |
| Water pump (watt)  | 1,100   | 1,100                                     | 1,100                                     | 1,100                                     |
| Burner (watt)  | 704   | 704                                       | 704                                       | 704                                       |
| Diesel oil (litre): ไม่รวม <sup>†</sup><br>ในค่ากำลังไฟฟ้า | 26.5  | -   | 26.5                                      | -   |
| Water system (watt)  | -   | 253                                       | 253                                       | 253                                       |
| Operated retort (watt)                                     | -   | 750                                       | 750                                       | 750                                       |
| Total (watt)   | 1,804   | 2,807                                     | 2,807                                     | 2,807                                     |
| Total (watt)   | $10,225 \times 2 \text{ ครั้งการผลิต (ครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 3)} = 20,450$ |   |   |   |

| ขั้นตอน (ผลิตครั้งที่ 2<br>หรือ 4 ใน 1 วัน)                | เปิดเครื่องกำเนิดไอน้ำ<br>30 นาที  | กระบวนการม่าเชื้อ <sup>*</sup><br>30 นาที | กระบวนการม่าเชื้อ <sup>*</sup><br>60 นาที | กระบวนการม่าเชื้อ <sup>*</sup><br>90 นาที |
|--|--|---|---|---|
| Boiler   |  |   |   |   |
| Water pump (watt)  | -  | 1,100                                     | 1,100                                     | 1,100                                     |
| Burner (watt)  | -  | 704                                       | 704                                       | 704                                       |
| Diesel oil (litre): ไม่รวม <sup>†</sup><br>ในค่ากำลังไฟฟ้า | -  | -   | 26.5                                      | -   |
| Water system (watt)  | -  | 253                                       | 253                                       | 253                                       |
| Operated retort (watt)                                     | -  | 750                                       | 750                                       | 750                                       |
| Total (watt)   | 2,807  | 2,807                                     | 2,807                                     | 2,807                                     |
| Total (watt)   | $8,421 \times 2 \text{ ครั้งการผลิต (ครั้งที่ 2 และ ครั้งที่ 4)} = 16,842$ |   |   |   |
| <b>Total per day (watt)</b>                                | <b><math>20,450+16,842 = 37,292</math></b>                                 |   |   |   |

- ค่าพลังงานไฟฟ้า โดยคิดตามการใช้ไฟฟ้าในประเภทที่ 2 กิจกรรมขนาดเล็กในอัตราปกติซึ่งมีแรงดัน 22-33 กิโลโวลต์  
(การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, 2549) 2.46 บาท/หน่วย โดยที่ 1 ยูนิต หรือ 1 หน่วย = 1 กิโลวัตต์/ชม. (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2549)

กำลังไฟฟ้ารวมทั้งหมด (4 ครั้งการผลิต/วัน) เป็น  $20,450+16,842 = 37,292$  วัตต์ หรือ 37.292 หน่วย (กิโลวัตต์/ชม.) / 4 ครั้งการผลิต คิดเป็นค่ากำลังไฟฟ้าเท่ากับ 9.32 หน่วย/ครั้งการผลิต/วัน โดยค่าพลังงานไฟฟ้า 1 หน่วย=2.46 บาท ดังนั้นค่าพลังงานไฟฟ้าทั้งหมดเท่ากับ 9.32 หน่วย x 2.46 บาท/หน่วย เป็น

22.930 บาท/ครั้ง\*\*

#### 4.6 ค่าแรง

- ใช้แรงงานใช้แรงงานจำนวน 3 คน ทำงานคนละ 2 ชม./ครั้ง ดังนั้นเวลาการทำงานทั้งหมด 3 คน x 2 ชม.=6 ชม. ๆ ละ 18 บาท เป็น

108.000 บาท/ครั้ง\*\*

- ค่าน้ำประปา ลูกบาศก์เมตรละ 3 บาท
- ค่าน้ำมันดีเซล ราคาดิตรละ 25 บาท
- ค่าน้ำประปา เนื่องจากน้ำประปาน้ำที่ใช้ในกระบวนการผลิตมากกว่าชื่อเป็นระบบหมุนเวียนความจุ 1,000 ลิตร โดยใช้ 2,000 ลิตร/ปี ลิตรละ 3 บาท เป็น 6,000 บาท/ปี ดังนั้นค่าน้ำประปาเท่ากับ 6,000 บาท/1,152 ครั้งเป็น

5.210 บาท/ครั้ง \*\*

- ค่าน้ำมันดีเซลใช้ทั้งหมดดังนี้ ผลิตครั้งที่ 1 และ 3 ใช้ไปทั้งหมด  $53+53=106$  ลิตร ผลิตครั้งที่ 2 และ 4 ใช้ไปทั้งหมด  $26.5+26.5=53$  ลิตร รวมเป็น  $106+53=159$  ลิตร/4 ครั้งการผลิต หรือ 39.75 ลิตร/ครั้ง ราคาดิตรละ 25 บาท คิดเป็น

993.750 บาท/ครั้ง\*\*

#### 4.7 รวมราคาการใช้เครื่อง retort 1 ครั้ง (1 ครั้ง ผลิตผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบແಡงสกัดเข้มข้น ได้ 560 ขวด)

|                                  |                      |             |
|----------------------------------|----------------------|-------------|
| - ค่าเสื่อมราคาและค่าบำรุงรักษา  | 520.835              | บาท/ครั้ง** |
| - ค่าพลังงาน                     | 22.930               | บาท/ครั้ง** |
| - ค่าแรง                         | 108.00               | บาท/ครั้ง** |
| - ค่าน้ำประปา                    | 5.210                | บาท/ครั้ง** |
| - ค่าน้ำมันดีเซล                 | 993.750 บาท/ครั้ง**  |             |
| รวม                              | 1650.725 บาท/ครั้ง** |             |
| รวม ราคาค่าใช้จ่ายเครื่อง retort | 2.95 บาท/ขวด         |             |

#### 5. ค่าวัสดุดิน (คิดราคา/ขวดผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบແດงสกัดเข้มข้น)

หมายเหตุ ผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบແດงสกัดเข้มข้น 1 ขวด ความจุ 70 มิลลิลิตร (84.21 กรัม)

| รายการ   | ราคา (บาท/ขวด) |
|--|----------------|
| - ค่ากระเจี๊ยบແດงส 20 บาท/กgr.<br>( ผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบແດงสกัดเข้มข้น 1 ขวด ใช้กระเจี๊ยบແດงส 218.23 กรัม) | 4.3646         |

|   |                |
|---|----------------|
| - ฟรุกโตส ราคา กก.ละ 19 บาท<br>(ผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้น 1 ขวด ใช้ฟรุกโตส 26.93 กรัม)           | 0.5117         |
| - น้ำผึ้ง 900 กรัม ราคา 150 บาท<br>(ผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้น 1 ขวด ใช้น้ำผึ้ง 8.421 กรัม)       | 1.4035         |
| - โอลิโกรูคโตส ราคา กก.ละ 300 บาท<br>(ผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้น 1 ขวด ใช้โอลิโกรูคโตส 6.74 กรัม) | 2.0220         |
| - วิตามินเอ ราคา กก.ละ 2,600 บาท<br>(ผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้น 1 ขวด ใช้วิตามินเอ 0.003 กรัม)    | 0.0078         |
| - วิตามินอี ราคา กก.ละ 1,500 บาท<br>(ผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้น 1 ขวด ใช้วิตามินอี 0.011 กรัม)    | 0.0165         |
| - ค่าสำนักงาน ติดต่อ 5 บาท<br>(ผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้น 1 ขวด ใช้สำนักงาน 36.11 กรัม)           | 0.1806         |
| - ค่าขาดเก้าฝาเกลียวล็อกขนาดป्रิเม่าร์ 70 มิลลิลิตร ราคาขวดละ 3.0000                                    | 3.0000         |
| <b>รวมราคารวัตถุดิบ</b>   | <b>11.5067</b> |

ตารางภาคผนวกที่ ฉ-2 การคำนวณต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้น  
Cost calculation of concentrated roselle extract product

| รายการ   | ค่าใช้จ่าย/ขวด |
|--|----------------|
| - ค่าใช้จ่ายจากตู้อบลมร้อนชนิดคาดหมุน                        | 2.85           |
| - ค่าใช้จ่ายจากการใช้เครื่องสกัด                             | 0.15           |
| - ค่าใช้จ่ายเครื่องทำให้เข้มข้นโดยใช้อน้ำแบบสุญญากาศ         | 2.52           |
| - ค่าใช้จ่ายเครื่อง retort                                   | 2.95           |
| <b>ราคารวัตถุดิบ</b>   | <b>11.51</b>   |
| <b>ต้นทุนต่อหน่วย</b><br>(บาท/ขวดผลิตภัณฑ์ป्रิเม่าร์ 70 มล.) | <b>19.98</b>   |

|                     |  |
|---------------------|--|
| ภาคผนวก ช           | คุณสมบัติการต้านอนุมูลอิสระของผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้น<br>ระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$ และ $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$ นาน 0, 15, 30, 45 และ 60<br>วัน  |
| ตารางภาคผนวกที่ ช-1 | ปริมาณแอนโโทไซานินทั้งหมดในรูปไซานินดิน 3-กลูโคไซด์ (มก./ลิตร กระเจี๊ยบแดง<br>สกัดเข้มข้น) ของผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้นระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ<br>$4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$ และ $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$ นาน 0, 15, 30, 45 และ 60 วัน<br><br>Total anthocyanin contents, as cyanidin 3-glucoside (mg/l concentrated roselle extract)<br>of concentrated roselle extract products during storage at $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$ and $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$ for<br>0, 15, 30, 45 and 60 days |

| Storage time (day) | Total anthocyanin contents, as cyanidin 3-glucoside<br>(mg/l concentrated roselle extract) |                              |
|--------------------|--|------------------------------|
|                    | $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  | $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$ |
| 0                  | $370.72\pm1.71^{\text{aA}}$  | $370.72\pm1.71^{\text{aA}}$  |
| 15                 | $355.60\pm1.60^{\text{bA}}$  | $308.34\pm1.44^{\text{bB}}$  |
| 30                 | $350.68\pm1.85^{\text{cA}}$  | $226.19\pm1.17^{\text{cB}}$  |
| 45                 | $323.87\pm1.09^{\text{dA}}$  | $202.47\pm1.56^{\text{dB}}$  |
| 60                 | $308.18\pm1.89^{\text{eA}}$  | $135.93\pm1.78^{\text{eB}}$  |

ตัวอักษร a,b... ที่เหมือนกันในระยะเวลาการเก็บต่างกันในคอลัมน์เดียวกัน หมายถึง ค่าเฉลี่ยไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ( $P>0.05$ ).

ตัวอักษร A,B ที่เหมือนกันในอุณหภูมิต่างกันในแต่เดียว กัน หมายถึง ค่าเฉลี่ยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ( $P>0.05$ ).

a,b...with the same subscripts in different storage times in the same column are not significantly different ( $P>0.05$ ).

A,B with the same subscripts in different storage temperatures in the same row are not significantly different ( $P>0.05$ ).

**ตารางภาคผนวกที่ ช-2**

ปริมาณสารประกอบฟีโนลทึ้งหมวด ในรูปกรดแกลลิก (มก./กรัมกระเจี๊ยบ  
แห้งสักดิ่งขึ้น) ของผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแห้งสักดิ่งขึ้นระหว่างการเก็บรักษาที่  
อุณหภูมิ  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  และ  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  นาน 0, 15, 30, 45 และ 60 วัน  
Total phenolic contents, as gallic acid (mg/g concentrated roselle extract) of  
concentrated roselle extract products during storage at  $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  and  $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  for 0,  
15, 30, 45 and 60 days

| Storage time (day) | Total phenolic contents, as gallic acid<br>(mg/g concentrated roselle extract) |                              |
|--------------------|--|------------------------------|
|                    | $4.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$  | $27.0\pm1.0^{\circ}\text{C}$ |
| 0                  | $5.88\pm0.12^{\text{aA}}$  | $5.88\pm0.12^{\text{aA}}$    |
| 15                 | $5.07\pm0.22^{\text{bA}}$  | $4.27\pm0.55^{\text{bB}}$    |
| 30                 | $4.46\pm0.20^{\text{cA}}$  | $3.59\pm0.23^{\text{cB}}$    |
| 45                 | $4.22\pm0.08^{\text{dA}}$  | $3.19\pm0.16^{\text{dB}}$    |
| 60                 | $4.19\pm0.13^{\text{dA}}$  | $3.11\pm0.11^{\text{dB}}$    |

ตัวอักษร a,b... ที่เหมือนกันในระยะเวลาการเก็บต่างกันในคอลัมน์เดียวกัน หมายถึง ค่าเฉลี่ยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ( $P>0.05$ ).

ตัวอักษร A,B ที่เหมือนกันในอุณหภูมิต่างกันในแต่เดียวกัน หมายถึง ค่าเฉลี่ยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ( $P>0.05$ ).

a,b...with the same subscripts in different storage times in the same column are not significantly different ( $P>0.05$ ).

A,B with the same subscripts in different storage temperatures in the same row are not significantly different ( $P>0.05$ ).

ตารางภาคผนวกที่ ช-3 EC<sub>50</sub> (ไมโครกรัม/มล.) ของผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้นระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 4.0±1.0°C และ 27.0±1.0°C นาน 0, 15, 30, 45 และ 60 วัน  
EC<sub>50</sub> ( $\mu\text{g}/\text{ml}$ ) of concentrated roselle extract products during storage at 4.0±1.0°C and 27.0±1.0°C for 0, 15, 30, 45 and 60 days

| Storage time (day) | EC <sub>50</sub> ( $\mu\text{g}/\text{ml}$ ) |                           |
|--------------------|--|---------------------------|
|                    | 4.0±1.0°C                                    | 27.0±1.0°C                |
| 0                  | 235.34±0.79 <sup>cA</sup>                    | 235.34±0.79 <sup>cA</sup> |
| 15                 | 262.39±1.32 <sup>dB</sup>                    | 284.55±0.51 <sup>dA</sup> |
| 30                 | 286.67±0.99 <sup>cB</sup>                    | 294.33±1.37 <sup>cA</sup> |
| 45                 | 302.05±1.61 <sup>bB</sup>                    | 317.67±1.94 <sup>bA</sup> |
| 60                 | 321.29±1.06 <sup>aB</sup>                    | 347.04±1.49 <sup>aA</sup> |

ตัวอักษร a,b... ที่เหมือนกันในระยะเวลาการเก็บต่างกันในคอลัมน์เดียวกัน หมายถึง ค่าเฉลี่ยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ( $P>0.05$ ).

ตัวอักษร A,B ที่เหมือนกันในอุณหภูมิต่างกันในแถวเดียวกัน หมายถึง ค่าเฉลี่ยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ( $P>0.05$ ).

EC<sub>50</sub>: ปริมาณของผลิตภัณฑ์กระเจี๊ยบแดงสกัดเข้มข้น (ไมโครกรัม) ที่สามารถลดปริมาณของ DPPH ได้ 50% ต่อ 1.0 มิลลิลิตรของสารละลายน้ำมันดิน

a,b...with the same subscripts in different storage times in the same column are not significantly different ( $P>0.05$ ).

A,B with the same subscripts in different storage temperatures in the same row are not significantly different ( $P>0.05$ ).

EC<sub>50</sub>: The amount of concentrated roselle extract product ( $\mu\text{g}$ ) needed for 50% decreasing in the initial DPPH concentration per 1.0 ml of initial solution.

ภาคผนวก ๗ ผลการวิเคราะห์ปริมาณวิตามินอีและวิตามินอีก่อนการมาเข้าอุจิณทรี\*



**FOOD AND NUTRITION TECHNICAL SERVICES  
INSTITUTE OF NUTRITION, MAHIDOL UNIVERSITY**  
Salaya, Putthamonthon, Nakhonpathom 73170, Thailand

ตัวอย่างอาหาร : กระเจี๊ยบแดงสักดี้เข้มข้น

เลขที่บริการ : SFC 122/2550

รายละเอียดของตัวอย่างอาหาร : เป็นช่องเหลวสีแดงเข้ม บรรจุขวดแก้ว จำนวน 3 ขวด (ไม่มีฉลาก)

ผู้ขอรับบริการ : คุณปานี ชุมศรี

คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตู้ ปณ.38 ปณ.คองหงส์

จังหวัดสงขลา 90110

วันที่รับตัวอย่าง : ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๙

ผลการตรวจสอบ/วิเคราะห์ : ( ต่อ 100 กรัม )

|                |     |
|----------------|-----|
| Vitamin A (µg) | 216 |
| Vitamin E (mg) | 6.1 |

**ห้ามนำรายงานนี้ไปประกาศโฆษณา  
PROHIBITED FOR ADVERTISING**

มหาวิทยาลัย  
(รองศาสตราจารย์พงศธร สังษ์เมือง)  
หัวหน้าฝ่ายเคมีทางอาหาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมาน ใจจันรุ่งศินกุล  
รองผู้อำนวยการ ปฏิบัติราชการแทน  
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยโภชนาการ

รายงานผลการวิเคราะห์ตามหนังสือเลขที่ ศธ 0517.21/๘๙๘๔ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๙

1 / 1

The analytical results reported in this document are valid for the submitted sample only.  
This document is prohibited for use in any type of advertising without written permission.  
ผลการตรวจสอบ/วิเคราะห์ใช้ได้กับตัวอย่างนี้เท่านั้น ห้ามนำออกสารนี้ไปประกาศโฆษณาโดยไม่ได้รับอนุญาต

งานบริการวิชาการ สถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ทุกห้องทดลอง นครปฐม 73170  
Tel. 02 441 9346, 02 800 2380 ext. 406; Fax. 02 441 9344, 02 441 9346